

Beskrivning park för park och naturområden



Uppdrag

Denna rapport är framtagen av Skärholmens stadsdelsförvaltning och Trafikkontoret vid Stockholms stad. Arbetet har genomförts från maj 2016 till maj 2017.

Projektgrupp:

Jean-Louis Dessalles, landskapsarkitekt och projektledare, Trafikkontoret

Sara Heppling Trygg, avdelningschef, Skärholmens stadsdelsförvaltning

Anna Tiberg, parkingenjör, Skärholmens stadsdelsförvaltning

Love Örsan, parkingenjör, Skärholmens stadsdelsförvaltning

Konsult:

Helena Djurstedt, ansvarig landskapsarkitekt, Tyréns AB

Emma Falk, handläggande landskapsarkitekt, Tyréns AB

Parkplan Skärholmen antogs i stadsdelsnämnden i xxxxx 2017.

Läsanvisning

Parkplan- så fungerar den

Parkplan Skärholmen är ett vägledande dokument som beskriver hur grönstrukturen inom stadsdelsnämndsområdet ska vårdas och utvecklas för framtiden.

Parkplanen är uppdelad i två delar. Den första delen är en strategisk del, som övergripande beskriver stadsdelsnämndsområdets grönstruktur och strategier för utveckling. I den andra delen finns en beskrivning, analys, mål och strategier för respektive park- och naturområde.



**Stockholms
stad**

Skärholmens
stadsdelsförvaltning



Innehållsförteckning

Parköversikt Skärholmen

Övergripande parkkaraktärer

Bredäng

1. Mälarhöjdsbadet
2. Bredängsparken
3. Trissan
4. Gröna stugans park/
Flygplansparken
5. Ängen
6. Tempelriddarorden
7. Skådebanan

Sätra

8. Kulans parklek
9. Sätradalsparken
10. Borgmästare Skyttes park
11. Sätrastrandsbadet
12. Ekholmens parklek

Skärholmen

13. Skärholmsterrassen
14. Branten
15. Lillholmsstråket
16. Idleken
17. Perennparken
18. Västerholmsparken

4

6

10

10

12

14

16

16

18

20

21

23

23

25

27

29

31

33

33

36

38

39

41

42

Vårberg

19. Vårbergs sjukhemspark
20. Landskapsparken vid Vårbergstoppen
21. Stråparken
22. Vårberget
23. Vårbergstrappan
24. Stångholmsparken
25. Vårgårdens parklek
26. Johannedalsparken
27. Johannesdalsbadet
28. Fiskarfjärdsstranden
29. Söderholmsberget/ Uddberget

Sätraskogens naturreservat

46

46

48

52

54

56

58

59

62

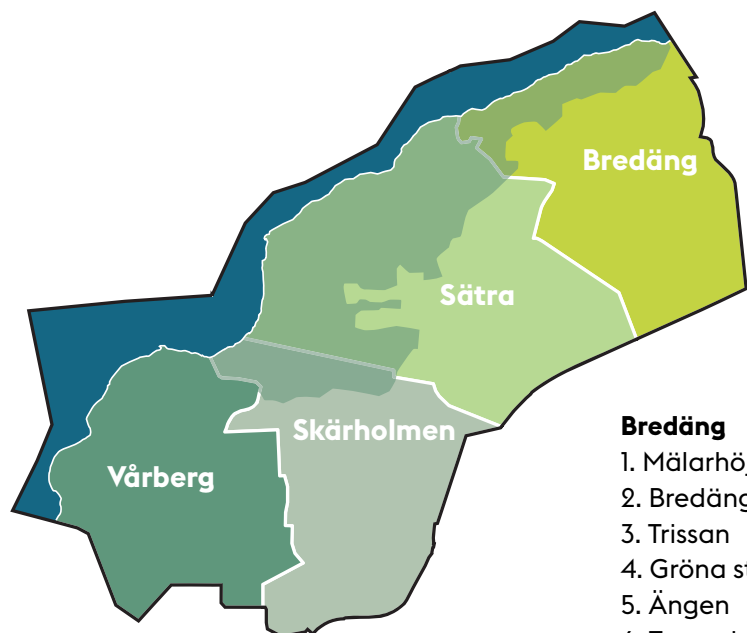
64

66

68

69

Parköversikt Skärholmen



Bredäng

1. Mälarhöjdsbadet
2. Bredängsparken
3. Trissan
4. Gröna stugans park/ Flygplansparken
5. Ängen
6. Tempelriddarorden
7. Skådebanan

Sättra

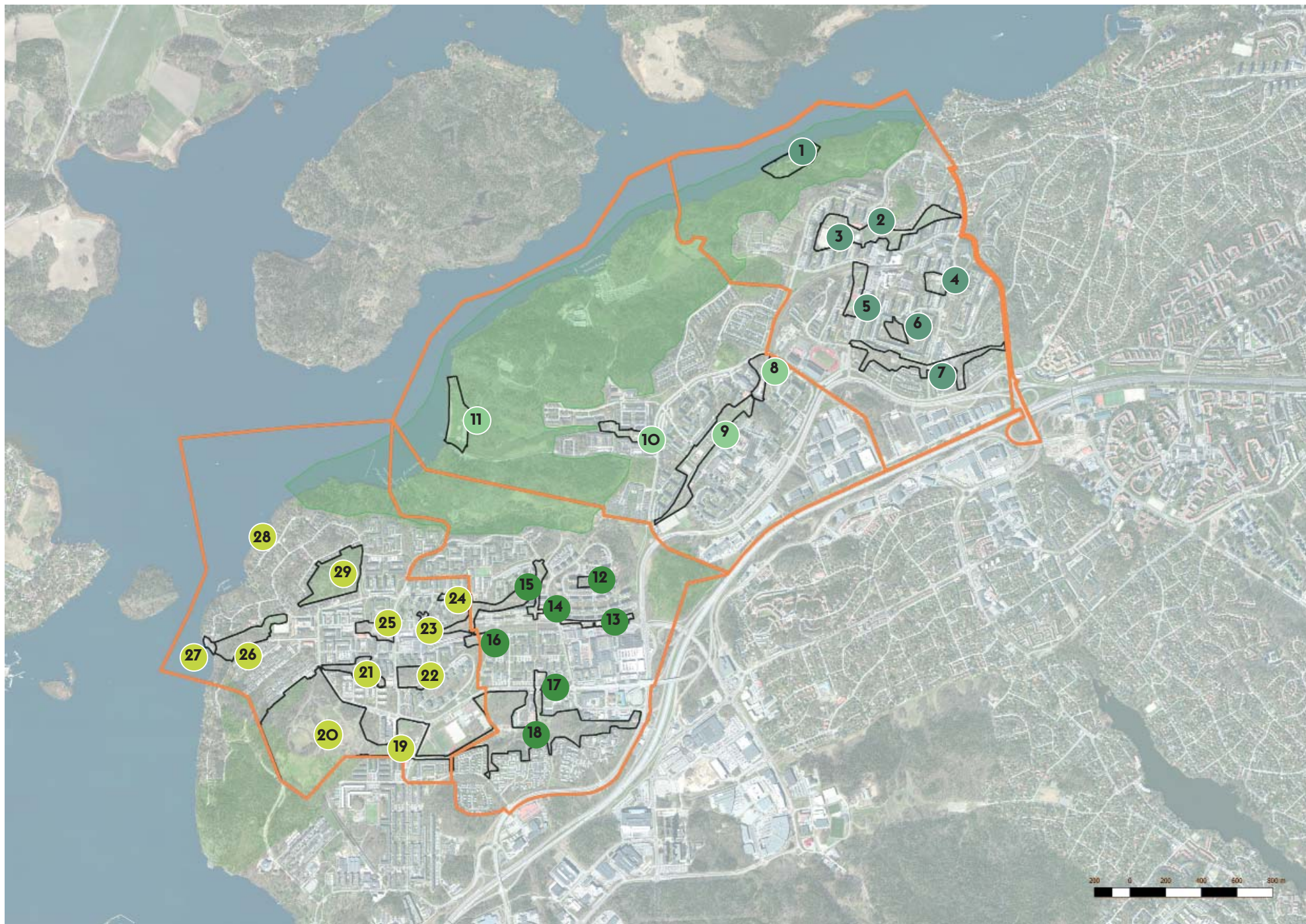
8. Kulans parklek
9. Sättradalsparken
10. Borgmästare Skyttes park
11. Sättrastrandsbadet

Skärholmen

12. Ekholmens parklek
13. Skärholmsterrassen
14. Branten
15. Lillholmsstråket
16. Idleken
17. Perennparken
18. Västerholmsparken

Vårberg

19. Vårbergs sjukhemspark
20. Landskapsparken vid Vårbergstoppen
21. Stråkparken
22. Vårberget
23. Vårbergstrappan
24. Stångholmsparken
25. Vårgårdens parklek
26. Johannesdalsparken
27. Johannesdalsbadet
28. Fiskarfjärdsstranden
29. Söderholmsberget/ Uddberget



Övergripande parkkaraktärer

Parkerna och grönområdena kan karaktäriseras utifrån sin storlek och sitt innehåll. De typer av parker som är representerade i Skärholmen är

1) Stadsdelsparker, 2) Kvartersparker, 3) Badplatser, 4) Bostadsnära natur/ Naturmark samt 5) Park- och naturstråk. I Del 1 i parkplanen beskrivs dessa parktyper mer ingående.

I de följande två kartorna över stadsdelarna visas parkerna i den färg som representerar respektive parktyp. Kategorin Park- och naturstråk är en typ av parkmark som är mycket väl representerad i stadsdelsområdet och som är viktig som vardagsnatur, men som saknar tydlig egen parkidentitet. Dessa platser beskrivs inte separat i del 2. De ljus lila områden som är onummerade i kartan är naturmark med rekreativ värde. Även dessa beskrivs utförligare i Del 1.



1



2



3



4

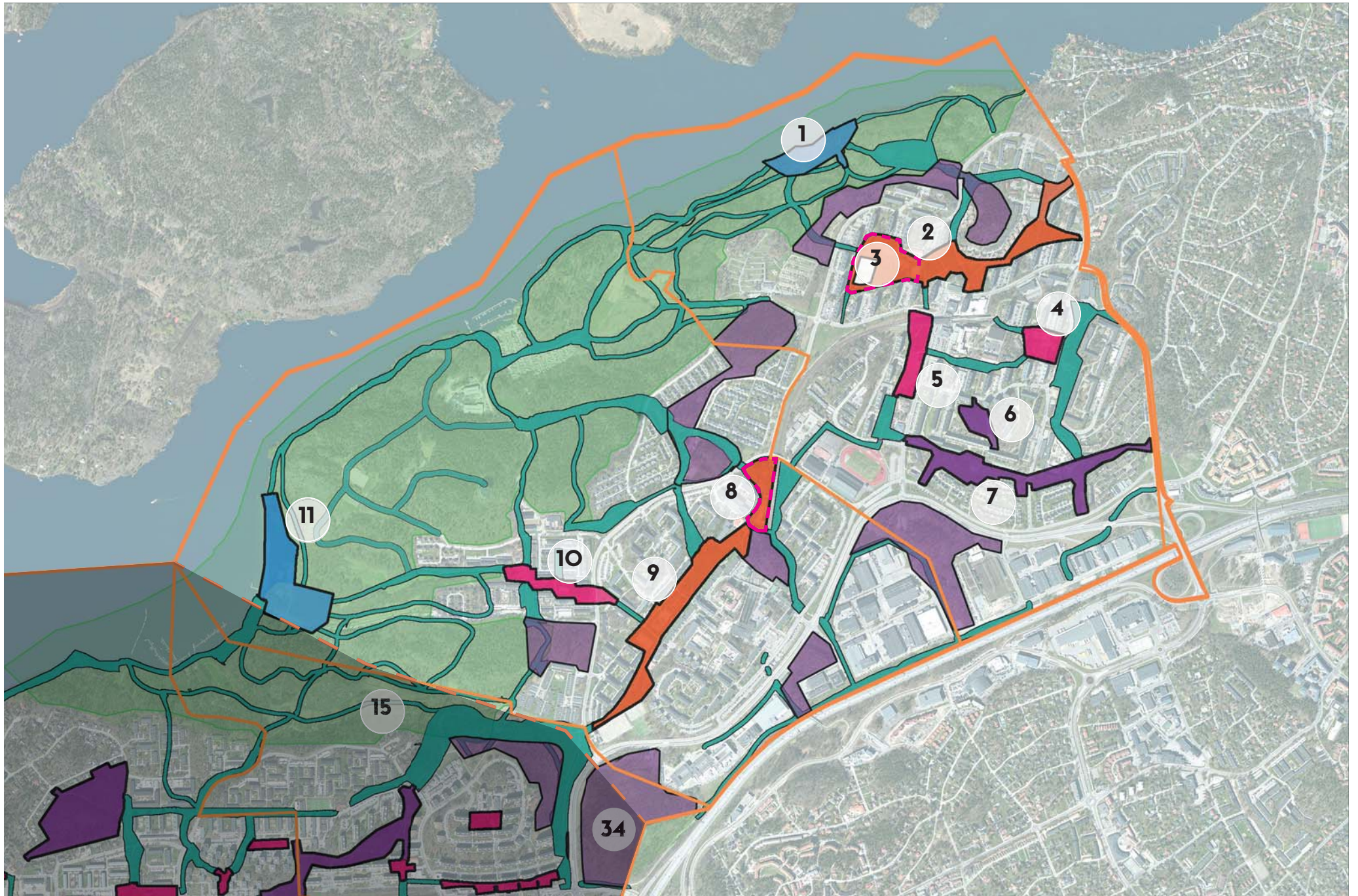


5

Bredäng

Sätra

2. Bredängsparken	10,8/ha	9. Sättradalsparken	11,8/ha
3. Trissan	2,3/ha	8. Kulans parklek	3,9/ha
5. Ängen	2,6/ha	10. Borgmästare Skyttes park	3,8 /ha
4. Gröna stugans park/ Flygplansparken	2,7/ha		
11. Sättrastrandsbadet	15,9/ha	1. Mälarhöjdsbadet	8,0/ ha
		6. Tempelriddarorden	2,0/ha
		7. Skådebanan	14,3/ha





Skärholmen

Vårberg

18. Västerholmsparken 34,4/ha

20. Landskapsparken vid Vårbergstoppen 53,4/ha

12. Ekholmens parklek 1,2/ha

13. Skärholmsterrassen 2,0/ha

14. Branten 0,8/ha

16. Idleken 1,3/ha

17. Perennparken 1,0/ha

19. Vårbergs sjukhemspark 6,9/ha

23. Vårbergstrappan 0,9/ha

24. Stångholmsparken 0,8/ha

25. Vårgårdens parklek 3,0/ha

26. Johannesdalsparken 9,4/ha

27. Johannesdalsbadet 3,4/ha

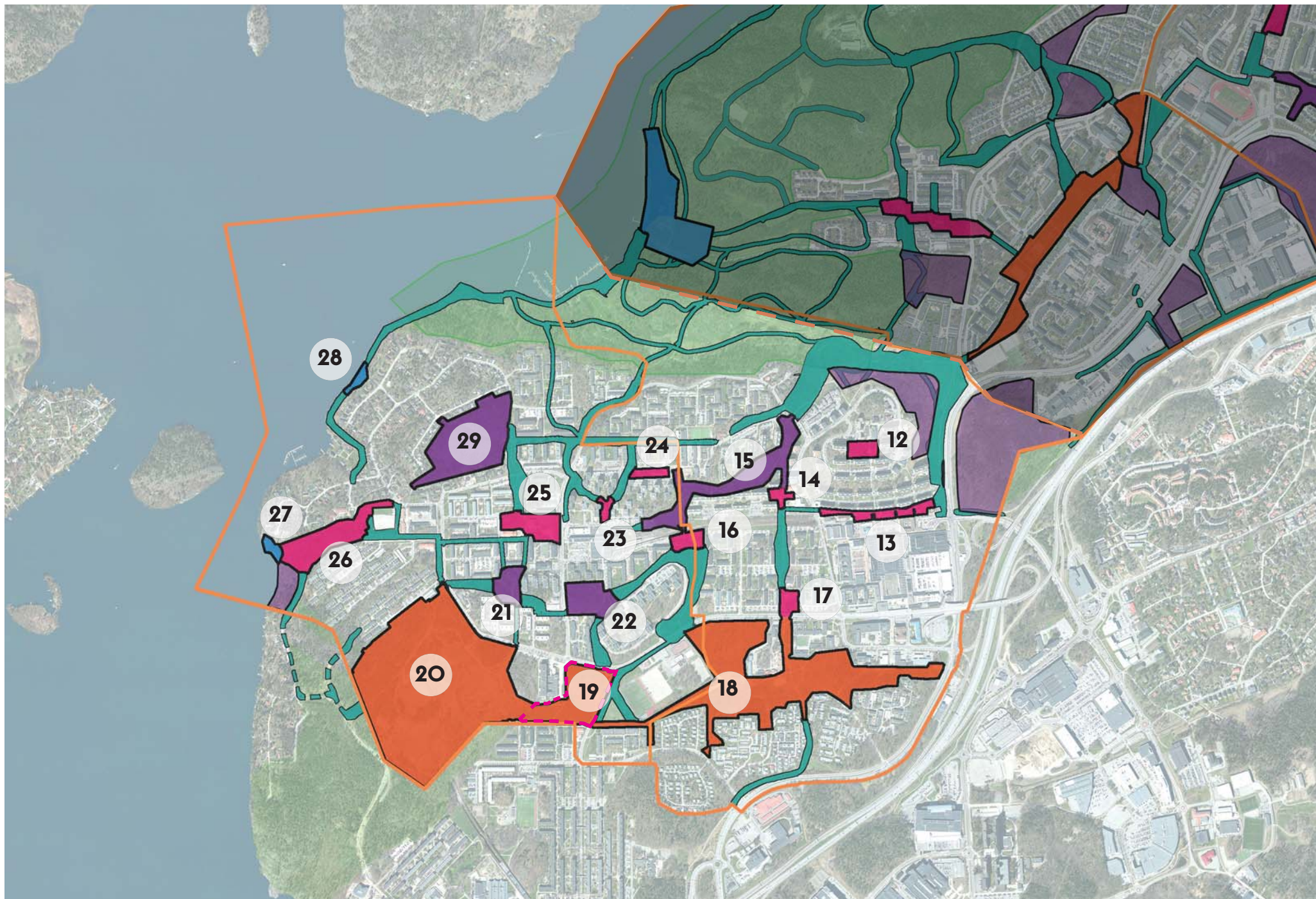
28. Fiskarfjärdsstranden 0,5/ha

15. Lillholmsstråket

21. Stråparken 2,5/ha

22. Vårberget 3,3/ha

29. Söderholmsberget/ Uddberget 12/ha



1. Mälarhöjdsbadet

8,0 /ha

BADPLATS



Beskrivning

Mälarhöjdsbadet ligger i Sätmaskogens naturreservat. Badet har en ca 150 m lång sandstrand i ett nordvästläge. Badet har två stränder, den ena är familjebad och den andra riktar sig till ungdomar. Ovanför en plan sandstrand sluttar gräsyterna. Badplatsen är fint inramad av en hög vegetationsklädd bergsrygg. Det finns en badbrygga med hopptorn, utegym samt lekutrustning.

Det finns en omklädnadslokal, toalett samt en sopstation.

Tillgängligheten är begränsad. Nivåskillnaden mellan parkeringsytan vid Bredängen och badet är stor. Vägen ned är försedd med handledare och höjdskillnaderna tas även upp i trappor. Badet kan nås från båda håll via Skärholmens strandstig som passerar badet. Avstånd till busshållplats är ca 600 meter.

+

Badet är en uppskattad målpunkt för hela stadsdelsområdet och närliggande områden, och antalet besökare är stort.

Trots sitt "norrläge" erbjuder badet både sol och skugga. Kvällssolen är uppskattad.

Den vackra omgivningen med ek och hassellundar ger en fin inramning och nödvändig skugga.

—

Placeringen av toaletterna skymmer sikten till badet från entrén mot Bredängen.

Otillgängligt med stor nivåskillnad mellan parkeringen och badet.

Otryggt kvällstid.



Utsikt under kraftledningen, mot vattnet



Mälarhöjdens utegym

Värden idag

Sociala: picknick, utsikt, vattenkontakt, bad, folkliv, naturlek, mullespår, utegym, beachvolley, basket, löpträning, grön oas, ro, promenader, vild natur

Ekologiska: Ingår i kärnområdet grön infrastruktur, ingår i habitat för groddjur, ingår i habitat för eklevande arter, ingår i habitat för barrskogsfåglar

Kulturhistoriska: Bredängen som ligger ovanför badplatsen är äldre odlingsmark.



Badbrygga och hopptorn.

Mål för utveckling

Badets funktion och karaktär ska bestå.

Tydligare entré med upprustning av entréplatsen vid Ålgrytevägen.

Parkeringssituationen ses över och p-platser organiseras tydligare.

Flera aktiviteter på och vid Bredängen, till exempel utegym.

Sittplatsen vid Bredängen görs tillgänglig.

Runt Bredängen röjs buskage och stora ekar friställs. Öppna upp siktlinjer.

2. Bredängsparken

10,8 ha

STADSDELSPARK



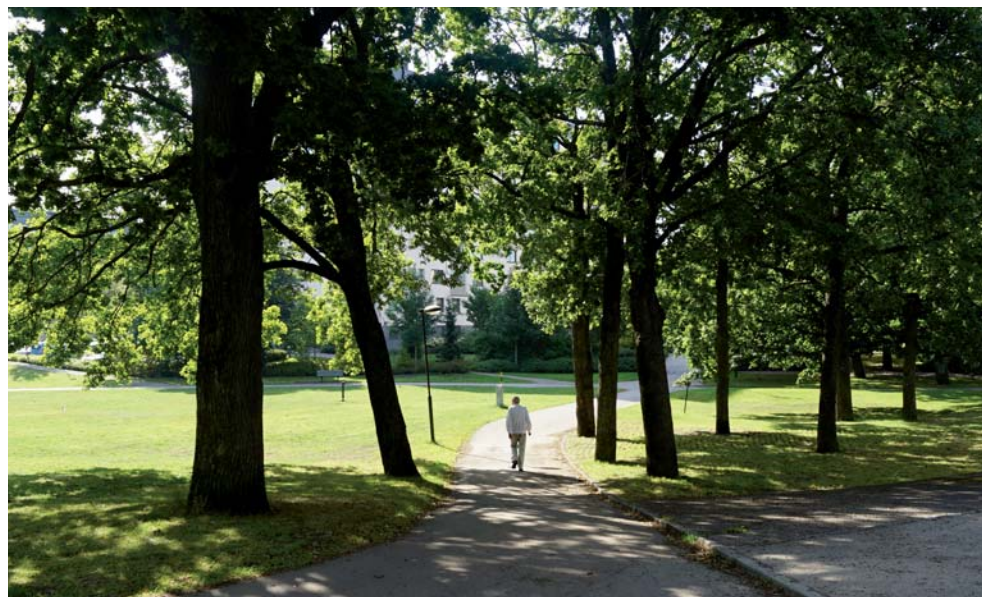
Beskrivning

Bredängsparken är en öppen gräsbeklädd dalgång som ligger inbäddad i en omgivning av bebyggelse och bergshöjder. Bredängsparken är en av stadsdelens största parker och utbudet av funktioner är stort. Parken innehåller både flera stora parkrum och intimare delar, som finparken Hyllan.

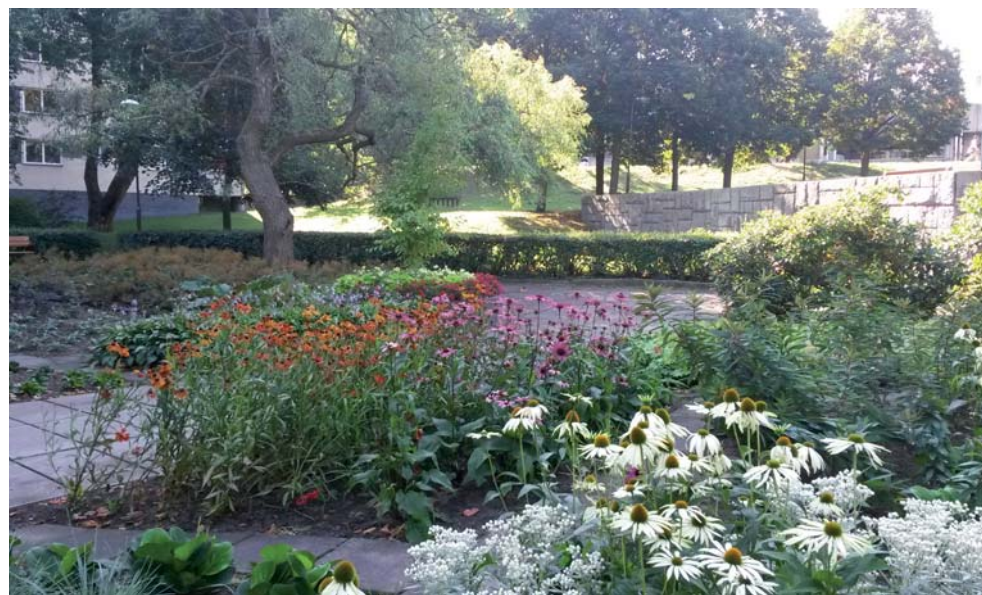
Bredängsparkens öppna delar utgörs av lätt böljande gräsytor. Omgivande naturmark består av bergiga partier med bestånd av skogsträd som ek, lönn, lind, rönnbär och björk. Den kuperade topografin bildar tillsammans med de stora trädens tydliga avgränsningar till de öppna ytorna och skapar en variationsrikedom.

Parken ligger i anslutning till Bredängs centrum. De flesta av parkens entréer är trafikseparerade parkvägar som leder in mot parken via gångtunnlar. Öppenheten och de uppvuxna träderna gör att parken upplevs trygg. Parkvägar och lektyor har belysning som gör att parken kan användas även när det är mörkt.

Det finns ett rikt nät av korsande parkvägar som knyter samman och ramar in de öppna gräsytorerna i Bredängsparken. Flera av parkvägarna strålar samman i den västra delen av parken närmast centrum, vilket gör platsen betydelsefull.



Parkväg mellan stora, gamla ekar. Till vänster i bild syns den öppna gräsytan.



I finparken Hyllan blommar vackra perenner under sommarsäsongen. Här finns många bänkar för att sitta och njuta.



Mitt i Bredängsparken står den stora statyn Snäckform av Karl Göte Bejemark.

Här finns en god överblick över parkrummet, och parkrummet som bildas på peulosen nedanför lekplatsen Trissan är populärt för samlingar och utflykter. Parkrummet i öster är en stor sammanhängande gräsyta som i den norra delen ramas in av stora uppvuxna ekar och askar.

Finparken Hyllan

Vid huvudentrén nära centrum ligger en finparksdel som är uppbyggd i två terrasser. I den nedre finns en perennanläggning inramad av gångtytor med granithällar. Perennparkens prydnad planteringar kantas av stora lindar i grupper. Den övre terrassen är omgärdad av granitmurar. Den upphöjda parkdelen närmast centrum omgärdas av en oxbärshäck som följer stenmuren och en asymmetriskt placerad silverpil. I anslutning till finparkdelen finns även en mindre fruktlund.

Värden idag

Sociala: evenemang, picknick, folkliv, bollek, vinterlek, bollspel, löpträning, grön oas, ro, blomsterprakt, promenader.

Ekologiska: Ingår i habitat för eklevande arter, ingår i habitat för groddjur, ingår i habitat för barrskogsfåglar, den östra delen ingår i Grön infrastruktur.

Kulturhistoriska: Förhållandet mellan bebyggelsen och parken. Skivhus i parkmiljö.

+	—
En mötesplats för alla åldrar Parken nås via gångtunnlar som också fungerar som parkens entréer. Finparksdel med perennanläggningar som ger blomprakt. Vackra träd med bland annat körsbärsblomning på våren. Parken har variation i stora och små rum, blandad vegetation och topografi. Branter och kullar har naturlig vegetation medan finparken har planterade perenner. I parken finns konst på flera platser. Hållbara material med granitmurar. Skyddat från buller. Lugn och ro	Parken består av flera delar som är svåra att överblicka. Högt besöksstryck leder till slitage på utrustning och markmaterial. Det saknas ett tydligt samband mellan naturmark och lekytor. Belysning av mörka berg nära parkvägar saknas. Plats för grillning saknas. Kullen med blodlönnar är mörk och otrygg. Otydliga entréer från gatuplan in till parken. Möbleringen i parken är rörig.

Mål för utveckling

Utveckla navet i parken till en plats så att parkens delar hänger ihop och orienteringen stärks. Skapa tydliga siktlinjer och visuella samband.

Användningen av Hyllan i Finparken bör ses över och integreras med entrén. Möjlig plats för småbarnslekplats och lekskulpturer.

Utveckla ytorna norr och söder om pelousen. Möjliga ytor för ängsblommor, lökstråk samt grillplats.

Utveckla naturmarken för naturlig lek genom gallring och belysning.

Tydliga entréer in till parken, även från gatunivå.

3. Trissan

2,3 /ha



Beskrivning

Trissan är en lek- och aktivitetspark med möjlighet till bemannad parklek. Lekplatsen är väl integrerad med den intilliggande Bredängsparken. Vid den stora gräsytan finns en plaskdamm med långa gradänger och sittplatser runt. Lekplatsen ligger på en högre nivå och är utrustad för lek med allt från gungor till rutschkanor och klätterställningar. Områdena med lekutrustning är omgärdade med stängsel och grindar. I den västra delen av lekplatsen finns två bollplaner, en större i grus och en mindre i konstgräs. Det finns även basketplan och tennisplan. I Trissan finns odlingslådor som en förening sköter. Det finns en toalett i lekparken. Intill parken finns lekvänlig naturmark. I naturmarken finns en betongränna som ursprungligen användes som rodelbana.

+	—
En lekplats med variation av aktivitet och lek. På lekplatsen finns stadsodling. Tillgång till toalett. Naturen intill ger både skugga och lekvärden. Plaskdamm med skulpturer ger platsen en egen karaktär. Förbi lekplatsen leder parkvägen vidare till Mälarhöjdsbadet som ligger endast ca. 500 meter bort. Skyddat från buller.	Lekplatsen är mycket väl använd av närliggande förskolor. Slitaget medför att utrustningen och material behöver upprustas ofta. Inhägnaden av lekytorna ger ett intryck av att de är privata förskolegårdar. Ytan för basket och tennis verkar inte användas och skapar otygghet. Rodelbanan i naturdelen är delvis överväxt och outnyttjad.



Olika typer av lekutrustning i Trissan



De små djuren iakttar vattnet. Skulpturgruppen heter Domarring och är skapad av den kände konstnären Egon Möller-Nielsen.

Värden idag

Sociala: Picknick, lekplats, vattenlek, naturlek, bollspel, spontanidrott, odling

Ekologiska: Ingår i habitat för eklevande arter, ingår i habitat för groddjur, ingår i habitat för barrskogsfåglar, den östra delen ingår i Grön infrastruktur

Kulturhistoriska: Förhållandet mellan bebyggelsen och parken. Skivhus i parkmiljö.



Bollplan med konstgräs

Mål för utveckling

Lekplatsen Trissan är en del av Bredängsparken. Platsen är även porten in i Sättra Naturreservat och Mälarhöjdsbadet. Parken har stor potential och bör utvecklas till en komplett och attraktiv stadspark.

Utveckla lekplatsen så att den kan locka fler målgrupper. Utveckla en scen som kan fungera för dans och uppträdanden. Öka möjligheterna för flickor att ta plats i lek och idrott i Trissan.

Stärk sambanden mellan de olika ytorna för lek och begränsa inhägnaderna mellan lekytorna.

Utveckla möjligheten till mer naturlek.

Hela parkstråket ska hålla en hög skötselnivå.

Säkra naturkullens fortsatta roll som en mycket viktig del av lekplatsen.

4. Gröna stugans park/ Flygplansparken

2,7 /ha

KVARTERSPARK



Beskrivning

Gröna stugans park är en kvarterspark som ligger fint inramad mellan omkringliggande bostadskvarter. Parken ligger nära Bredängs centrum. Det finns flera entréer till parken och många människor passerar parken till och från centrum.

Parken är uppdelad i två delar. Den ena delen innehåller lekutrustning för yngre barn. Där finns en välbevarad klassisk klätterställning i stålrör i form av ett flygplan och gungor. Lekplatsen är plan men har på ett ställe ett mindre område med berg i dagen. Den andra delen är en allaktivitetsyta för olika bollsporter. Det finns många mindre körsbärsträd men även uppvuxna popplar som skapar en småskalig rumslighet. Centralt genom parken går en parkväg kantad av en allé med rönn och häckar av schersmin.

+	—
Parken har stor betydelse som ett offentligt parkrum och mötesplats för olika generationer. Rumsligheten och skalan är behaglig med flera mindre parkrum.	Parken är anonym trots att den ligger så nära centrum. Parkvägen och allén förstärker uppdelningen av parken. Platserna med soffor är ödsliga och outnyttjade. De centrala delarna med höga buskplanteringar nära parkvägen skapar otrygga miljöer. Parken är tillgänglig men entréerna är otydliga.

Mellan lekytan och allaktivitetsytan finns en yta med soffor och bord. Ytan är delvis inramad av en låg mur. En mindre sittyta finns även närmast Vita Liljans väg. Flera parkvägar leder in i parken genom trafikseparerade gångtunlar.

Värden idag

Sociala: Folkliv, lekplats, bollek, fotboll, basket, spontanidrott, grön oas, promenader

Ekologiska: -

Kulturhistoriska: -



Parkens centrala rum.



Klassiska lekredskap av stålror.



Gröna stugans park är en korsväg och mötesplats.

Mål för utveckling

En attraktiv aktivitetspark för alla generationer.

Utveckla ytan för lek med temainslag.

Utveckla och integrera parkdelarna till ett parkrum.

Öka tryggheten längs det centrala parkstråket

Plantera ekar för att stärka eksambanden

En upprustning är planerad under 2017-2018 Utformningen av parken har gjorts genom medborgarbudget där boende i Bredäng har fått föreslå och rösta kring utvecklingen av parken.

5. Ängen

2,6 /ha

KVARTERSPARK
PARKLEK



Vy över Ängen, med tunnelbaneperrongen som sträcker sig som en bro över dalgången.

Beskrivning

Ängen är en centralt belägen yta som sträcker sig i nord-sydlig riktning genom en dalgång. Platsen är populär och har en varierad målgrupp, men det är framförallt ungdomar och barn som vistas på platsen.

Parken utgör ett stråk som går mellan Bredängs centrum och Sättra idrottsplats, som sedan delar sig i ett sydligt och ett östligt trafikseparerat grönstråk.

Ängens norra kant utgörs av passagen under tunnelbanan med sina höga pelare och branta betongstensatta slänter. Från perrongen har man vidsträckt utsikt i dalgångens riktning. Det smala parkrummet begränsas i väster av ett brett gång- och cykelstråk i en allé av skogslönn, och i öster mot centrum av en brant grässlänt. Platsen är välanvänd, och spontana stigar finns på många ställen inom parken.

Den öppna gräsytan används för olika evenemang, som ungdomsfestival och cirkus. I parken ligger parkleken Ängen, som är en öppen verksamhet för alla åldrar med tonvikten lagd på mellanstadiebarn. I anslutning till den öppna parkleken finns en konstgräsbollplan, en basketplan samt en av Stockholms bästa skateboardparker för streetskate.



Parkstråket sett från söder, med sportplaner till höger i bild.

Värden idag

Sociala: Folkliv, evenemang, lekplats, spontanidrott, bollsport

Ekologiska: Trädalléer är biotopskyddade.

Kulturhistoriska: -

+	—
Parken fungerar både som en plats för vistelse och en passage. Ett fint parkrum som är öppet och har rymd och översiktligt. Utgör en nod i grönstrukturen mellan parkstråk. Läget nära centrum gör parken lättillgänglig och intressant för lite äldre barn och ungdomar.	Otydlig koppling till Bredängsparken Cyklister på parkvägen kör väldigt snabbt. Utbudet av aktiviteter är mest för bollsporter.

Mål för utveckling

Fortsatt satsning på att utveckla platsen till en aktivitetspark och samlingsplats för närboende med inriktning på lite äldre barn och ungdomar.

Nya aktivitetsytor kan utvecklas i utrymmena under tunnelbanebron. Satsning på belysningskonst för att öka trygghet och tillgänglighet.

6. Tempelriddarorden

2,0 /ha



Beskrivning

Parkmarken är en av de högre naturmarkspräglade kullarna i Bredäng. Området som är omgivet av höga lamell- och punkthus är en bilfri och trygg plats att låta barn leka själva i skogsmarken. Inramningen mellan husen kan dock göra platsen svår att hitta.

Kullen nås på allmänna gångvägar genom tunnlar och uppför långa trappor - antingen under en väg eller också under bostadshus. Platsen kan även nås direkt från kvartersmark. En belyst och bitvis brant gångväg är förlagd i en svacka mellan de två höjderna.

Vegetationen är ibland tät ända in på gångvägen. Mäktiga, rundslipade hällar dominerar delar som inte är bevuxna. Det är begränsat med lösa jordlager och vegetationen är relativt gles. På de högsta topparna känns luftigheten och om inte byggnaderna funnits en hisnande utsikt erbjudas.

Värden idag

Sociala: picknick, utsikt, naturlek, grön oas, promenader, skogskänsla, landform

Ekologiska: -

Kulturhistoriska: -

Mål för utveckling

Befintlig karaktär av hävdad skogsmark bevaras men med en ljusare och luftigare zon kring gångväg.

Entréerna ses över. Åtgärder för att underlätta skötseln. Skötselnivån höjs.

7. Skådebanan

14,3 /ha



Beskrivning

Skådebanan är ett långt sammanhängande övergripande parkstråk som är drygt 1 km långt. Parken är ett strukturerande element och en ryggrad i Bredäng och bjuder på både naturkänsla och parkupplevelse. I väster ansluter parken till Ängen i Bredängs centrum, och i öster ansluter det till pulkabacken "Ängen" i Hägersten.

Stora mäktiga ekar ger sommartid ett skuggtak över den långsträckta parken. Ytorna under träden är iordningställda som klippta gräsytor och parken ger ett välordnat intryck med god genomsiktighet. Parkvägen slingrar sig och är fint anpassad till landskapets formationer och vegetation. Ängsytor med lundkaraktär finns under de stora skogsekarna. Naturmarken är bevarad på höjdpartierna med hållar och blocksamlingar. Den biologiska mångfalden är hög med en varierad artsammansättning. Centralt i stråket finns en mindre öppen gräsyta och en grusad bollplan.

Det finns många entréer och parkvägar som leder in till parkstråket både från gator och från bostadskvarter. Längs stråket rör man sig längs parkvägen i trafikseparerade gång- och cykelportar. Dessa är oftast generöst tilltagna och upplevs som relativt ljusa och trygga dagtid men parkstråket kan upplevas som ödsligt och otryggt under kvällstid. Bebyggelsen finns i närheten men vänder sig från parkstråket.

Värden idag

Sociala: picknick, bollek, naturlek, pulkaåkning, vinterlek, bollspel, löpträning, grön oas, landform, promenader

Ekologiska: Ingår i habitat för eklevande arter.

Kulturhistoriska: -



Lummig parkmiljö längs med stråket bjuder på vardagsgrönska



I Skådebanans östra kant på Hägerstens stadsdelområde ligger "Ängen". Platsen är en lätt nedsänkt gräsyta som är populär för pulkaåkning.



De gamla bestånden av ädellöv ger en känsla av kulturhistorisk koppling tillbaka i tiden.

De välväxta ekarna är viktiga för parkmiljön.

Naturmarkspartierna är varierade och har en halvöppen karaktär.

Parken utnyttjas mycket för promenader och av hundägare och rullskidåkare.



Flera entréer till parkstråket är otydliga.

Miljön kring den öppna gräsytan och bollplanen behöver öppnas upp ytterligare och ges mer innehåll.

Det saknas sittplatser.

Bullerutsatt från Skärholmsvägen.

Parkstråket upplevs ödsligt under kvällstid.

Mål för utveckling

Utveckla tydligare entréer till parkstråket.

Förbättra kopplingarna till omkringliggande parker.

Bevara lundkaraktären och skydda de välväxta ekmiljöerna.

Utveckla med sammanhållen möblering. Utveckla möjligheter att grilla på iordningsställda platser, tillsammans med picknickbord.

8. Kulans parklek

3,9 /ha



Beskrivning

Kulan är en till ytan liten och avskild plats som hänger samman med gräsytan och bollplanen på andra sidan tunnelbanespåret. En gångbro leder över spåret. Söder om Kulan finns det ett grönstråk som kopplar ihop platsen med Sättradalsparken.

På lekplatsen finns klätterlek, gungor och en mindre basketplan samt avsats för skateboard. I norra delen finns ett välbesökt naturmarksområde i form av en kulle. I naturmarken finns en betonggränna som ursprungligen användes som rodelbana.

En av byggnaderna som tidigare var kaninhus används numera för odling. Parkleken är bemannad och har verksamhet som vänder sig till alla åldrar. Det erbjuds skapande verksamhet, ekologisk odling, teaterföreställningar, sagoläsning, sångstunder, grillning, lekar och spel m.m.

Entréer till parken finns från Björksättravägen samt från Aspsättravägen. En entré finns även från Sättradalsparken.

+

Parkleken är en viktig målpunkt för både föräldrar med barn och förskolegrupper.

Platsen är liten och intim med stark karaktär.

Lekplatsen är tillgänglighetsanpassad.

En stor ek och flera lummiga buskage avskärmar mot tunnelbanespåren.

Plats för alla åldrar.

—

Otydliga entréer till parken som är svår att hitta till.

Svag koppling till naturmarken.

Utrustning och byggnader är slitna.



Varierad åldersgrupp och aktivitet i parken



Entrén till parken med en klassisk parkleksskylt.



Platsen används för medborgarodling

Värden idag

Sociala: Folkliv, evenemang, lekplats, bollek, naturlek, basket, grön oas, odling

Ekologiska: Ingår i habitat för eklevande arter

Kulturhistoriska: -

Mål för utveckling

Parkens funktion med parklek består. Verksamheten utvecklas och anpassas till en bred målgrupp.

Tydliggör kopplingen mellan lekplatsen och den naturmark med rodelbana som ligger på andra sidan om byggnaderna mitt i parken. Fler funktioner i naturdelen.

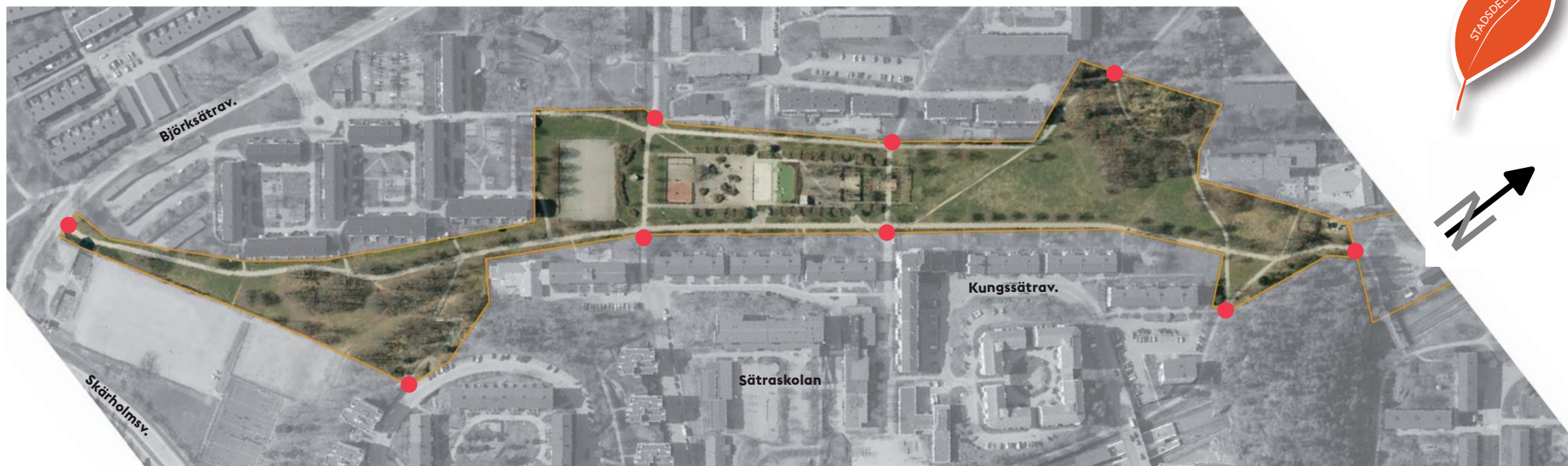
Utveckla koppling en till gräsytan på andra sidan tunnelbanespåret.

Passar för verksamheter som är bullriga.

Hela området med lekplats och naturområdet håller en hög skötselnivå.

9. SätRADALSPARKEN

11,8 /ha



Beskrivning

SätRADALSPARKEN som är en omtyckt stadsdelspark ligger centralt nära SätRA centrum. Parken är inbäddad i en omgivning av bostadskvarter och små bergshöjder. Parken är rektangulär och plan, i de norra delarna finns naturmark med tallskog på hällarna och inslag av ekar. SätRADALSPARKEN är en av stadsdelsområdets största parker och utbudet av funktioner är stort. Parken består av en finpark, en lekplats med plaskdamm, bollplan och öppna gräsytor. Låga välklippta häckar och klotlönnar ramar in den anlagda delen av parken. Parkvägar löper på båda sidor mot bebyggelsen.

Centralt i parken finns en finpark med perennplanteringar och magnolior. Lekplatsen har en klassisk uppdelning i väl avgränsade kvarter som ramar in av klippta häckar. Det finns lekredskap för olika åldrar, gungor, klätternät, sandlek med skepp och en stor plaskdamm samt en offentlig toalett. I mitten finns en övre terrass med konstgräs. Terrassen är en plats i lä i bästa solläge. På sidorna om dammen finns enkla lusthus. För de mindre barnen finns en avgränsad småbarnslekplats med mindre klätterhus, rutschkanor och sandlek. Det finns även en större öppen grusyta med uppvuxna pilträd som ger skugga. Längst

i söder finns en grusplan och ett större klippblock. Mot nordost breder en stor öppen gräsäng ut sig.

Huvudentrén till parken ligger intill torget i SätRA centrum. De flesta entréer till parken leder in mellan bostadskvarter på parkvägar. Parken har ett rikt nät av parkvägar som hänger samman med både Kulans parklek och Borgmästare Skyttes park. Öppenheten och de parkvägarna som går runt parken gör att parken upplevs trygg. Parkvägarna och lekytor har belysning som gör att parken kan användas även under den mörkare delen av dygnet, året om.

Värden idag

Sociala: picknick, evenemang, folkliv, bollek, vattenlek, lekplats, bollspel, spontanidrott, motionsträning, blomprakt, grön oas, ro, promenader

Ekologiska: Ingår i habitat för eklevande arter

Kulturhistoriska: -



Sätradalsparken fungerar som central, innehållsrik och välbesökt stadsdelspark. Det finns utrymme för alla åldrar.

De olika parkrummen har en bra skala, med tydliga gränser mellan park och kvartersmark.

Det finns stora plana och sammanhängande gräsytor för picknick och spontan bollek.

Fina sommardagar är plaskdammen ett populärt utflyktsmål.

Det finns fruktträd och bärbuskar.

Det finns flera regnskydd och en offentlig toalett.

Parken, som till stor del är bullerskyddad, är en lugn grön oas.



Parkvägarna kan upplevas som monotona och cyklister färdas snabbt.

Det höga besöksstrycket medför högt slitage.

Dålig överblickbarhet mellan de häckinramade kvarteren som bitvis kan kännas otrygga.

Det finns för få bänkar och sittplatser.



Generöst parkrum.



Populär klätterlek.

Mål för utveckling

Utveckla parken till en attraktiv stadsdelspark för alla åldrar.

Det höga besöksstrycket ger behov av kontinuerlig upprustning. En upprustning av parken är planerad till 2019.

Utveckla tydliga entréer till parken och integrera ytor som ligger i de yttre delarna av parken. Fler funktioner i parkens delar med svagare besöksstryck.

Utveckla möjligheter att grilla på iordningsställda platser. Sportplanen kan spolas på vintern för att ha en isbana för mindre barn. Möjlighet att ha glasskiosk på sommaren.

Förbättra kopplingen för gående och cyklister via parkstråket till Skärholmen. Se över möjligheten att dämpa hastigheten för cykeltrafiken.

10. Borgmästare Skyttes park 3,8 /ha



Pedagogisk miljö med dagvattendammen.

Positivt med groddjur och salamandrar.

Strategisk plats som entré till naturreservatet.

Lekplatsen är inhägnad och skild från dammen

En tyst och rogivande miljö med blomsterprakt.

Inhägnaden av lekplatsen och några buskage gör att dammen hamnar i bakgrunden.

Sammanhanget med det större parkstråket i öster är svagt.

Vattnet är inte i ekologisk balans.

Det finns för mycket staket.

Beskrivning

Borgmästare Skyttes park utgör en av de viktigaste entréerna till Sätmaskogens naturreservat. Flacka gräsytor med plats för bollspel leder besökaren in till parkens hjärta som utgörs av en liten grön oas med lekplats och en dagvattendamm som rinner ner i Sätmasköns bäckravin.

Dagvatten leds till parkens anlagda damm med blommande perennplanteringar och vattenväxter. I dammen finns möjlighet att få syn på grodor och andra vattendjur. Intill dammen finns en lekyta med en fin berghäll som skapar rumslighet. Lekparken har två lekytor avgränsade med staket. Den ena har gungor och den andra sandlåda, gungdjur och lekhus.

Platsen ligger som entré in till naturreservatet vid en av de mest använda parkvägarna till Sätmasköstrandbadet.

Lekplatsen och dagvattendammen anlades 2003 för att leda mer vatten till bäckravinen.

Ytan intill dammen är öppen med god överblickbarhet. Det finns även

sittplatser och platsen är väl upplyst med strålkastare. På platsen finns några uppvuxna träd och mot dammen en större gräsyta. Öster om dammen ligger ett parkstråk med en stor gräsyta och en grusad bollplan.

Sätmaskö var tidigare torrlagd under större delen av året. Sätmaskö rinner genom en djup ravin med al- och blandlövskog och mynnar vid Sätmasköstrandbadet. Fallhöjden är 21 meter. Ån mottog ursprungligen vatten från en relativt stor del av sydvästra Stockholm, då den var ca 6 km lång. Idag är ån bara 1,1 km. En viss ökning av vattentillförseln åstadkoms 2002 genom ändring av dagvattenledningar i den övre delen av tillrinningsområdet. I Stockholms län finns relativt få bäckraviner vilket gör ån särskilt värdefull. Läget i Sätmaskögen medför också att ån har ett visst friluftsvärde.

Värden idag



Växtlighet och berghäll vid dammen



Berg i dagen i småbarnslekplatsen ger extra lekvärde. I bakgrunden syns Sätra vattentorn.

Sociala: Picknick, lekplats, naturlek, bollek, vinterlek, blomprakt, grön oas, ro, promenader, vild natur

Ekologiska: Ingår i kärnområdet Grön infrastruktur, ingår i habitat för groddjur, ingår i habitat för eklevande arter, ingår i habitat för barrskogsfåglar

Kulturhistoriska: Gammal kvarndamm.

Mål för utveckling

Borgmästare Skyttes park utvecklas till en kvarterspark med värden och funktioner för alla åldrar.

Stärka sambanden med parkstråket i öster mot Björksätravägen. En helhetslösning med översyn av lekfunktioner och placering för hela parkstråket utförs. Knyt ihop den funktionstäta lekplatsdelen med parkens övriga ytor. Plats för grill.

Dammen ger platsen en tydlig identitet, och ska bevaras och skötas regelbundet.

Förstärka entréplatsen till naturreservatet och tydliggöra kopplingen till bäckravinen.

11. Sättrastrandsbadet

15,9 /ha

BADPLATS



Vy över Sättrastrandens gräsmattebeklädda yta

Beskrivning

Sättrastrandsbadet som är stadsdelsområdets populäraste badplats ligger i ett fantastiskt västläge med en lång flack sandstrand. På sommarkvällarna fylls platsen med familjer och vänner som grillar och umgås.

Längst i norr finns det en mindre naturpräglad strand med tallskog och berghällar. Mellan badet och parkeringen finns en avskärmande vegetationsridå längs en bäckravin.

Badet nås via den stora parkeringsplatsen eller från någon av de cykel- och gångvägar som leder till platsen. Avståndet till busshållplats är 1 km.

Det finns ett café med uteservering på badet som är öppet under badsäsongen. Det finns en stor omklädnadsbyggnad och toaletter, samt bra möjligheter för spontan idrott och motion med beachvolleynät och utegym. Platsen är populär för kitesurfing tack vare den stora öppna ytan.

Här finns en lekplats med gungor och klätterlekredskap. På platsen finns flera

grillplatser med bord och bänkar samt soptunnor.

Enstaka skuggande träd växer på den plana gräsytan mellan vattnet och den skogsklädda bergssluttning i bakkant.

Skötselintensiteten varierar med nyttjandet av badet. Under en fin sommar sköts anläggningen på ett mycket intensivt sätt med gräsklippning och renhållning dagligen. Vår och höst är skötseln extensiv.

Värden idag

Sociala: Picknick, utsikt, vattenkontakt, bad, folkliv, lekplats, löpträning, utegym, minigolf, beachvolley, vintersport, grön oas, ro, promenader

Ekologiska: Ingår i kärnområdet Grön infrastruktur, ingår i habitat för groddjur, ingår i habitat för eklevande arter, ingår i habitat för barrskogsfåglar.



Lång sandstrand



Lekplats



Sätrastrandsbadet är det mest välbesökta badet i stadsdelområdet.

Bra tillgänglighet med närhet till parkering och servering.

Stor plan gräsyta som rymmer många besökare. Fin sandstrand.

Tillgängliggjord badbrygga och toaletthytt.

Badet är en samlingsplats och en viktig social träffpunkt med picknick och grillfester.

Gångavstånd till busshållplats 1 km.

Låga jordvallar bildar runda inramade platser och ger rumslighet i en annars öppen yta.

Lugn och ro.



Tillgängligheten till stranden och grillplatserna kan förbättras.

Genom åren har kompletteringar gjorts med varierande stil och material. Det är en del av charmen men ger ett osammanhängande och tillfälligt intryck.

Cykelparkering är felplacerad.

Många tar bilen.

Baracken för sommarpersonal skymmer sikten.

Brist på skugga.

Otydliga entréer.

Mål för utveckling

Stärka badets kvaliteter och utveckla som familjebad.

Utveckla tydligare entréer till badplatsen med bra cykelparkering.

Utveckla badplatsen till attraktiv målpunkt och badplats med sammanhållen gestaltning och möblering.

Plantering av vegetationen med fler träd i grupper som kan ge skugga.

Utreda möjlighet att ha kallbadhus/ bastu här för att göra det möjligt att använda badet under hela året.

12. Ekholmens parklek

1,2 /ha

KVARTERSPARK
PARKLEK



Beskrivning

Ekholmens parklek ligger mitt i en tät och hög bebyggelse ett stenkast från Skärholmsterrassen och Skärholmens centrum. Parken fick en ny gestaltning år 2009 och är idag en mycket väl fungerande park med många fina inslag.

Den västra delen av parken är naturdominerad med en gles tall- och lövträdsvegetation där en bred tillgänglighetsanpassad trögång går i en slinga mellan träden. I parklekens centrala del finns det en rik lekmiljö med varierande lekutrustning och i öster en grusad bollplan.

Parken som är högt belägen uppe på berget nås enklast genom hiss eller trappor från Skärholmens centrum som leder in rakt mot den huvudsakliga entrén till parken. Parken genomsöks av en gångväg som går mellan huvudentrén till Ekholmsskolan, på motsatt sida om parken. I övrigt gränsar parken mot den omkringliggande kvartersmarken. Stängsel i olika höjd avgränsar parken.

+

Ekholmens parklek ligger centralt placerad nära Skärholmens centrum.

Platsen har funktioner och kvaliteter för alla åldrar. Parken är populär och har ett stort upptagningsområde.

Enhetlig karaktär på lekredskap och utrustning som passar in väl i tallskogen. Parken är påkostad med mycket lekutrustning och dyra material.

Parken är omgärdad av bostadshus, vilket i kombination med att parkleken är bemannad, gör att det finns en viss social kontroll. Det bidrar även till att platsen är skyddad från trafikbuller.

Trafiksäker plats.

Välskött park med gott om sittplatser.

—

Parken ligger isolerad på bergstoppen och kan vara svår att finna för utomstående.

Att parken ligger i direkt anslutning till skolan gör att den används som skolgård. Detta kan medföra mer slitage. Ett högt besöksstryck kan vara en påfrestning för utrustningen.



Delar av naturmarken är tillgängliggjord genom en träslinga som går mellan träden.



Lekfulla trähus



Bollplanen ramas in av knotiga träd.

Parken består av uppvuxna tallar och större lövträd samt några få solitära måbärs- och forsythiabuskar. Naturdelen är full med stockar och stenar att leka på. I anslutning till bollplanen finns några knotiga klättringsbara träd.

Parken har funktioner för både mindre och medelstora barn samt tonåringar. Här finns stora ytor för vilda lekar och utmaning i den stora klätterställningen, gungställningar, plats för bollspel och pingis, liksom lugn och ro i lekhus och i skogspartiet. Det finns möjlighet för samling runt grillen som ligger med god översyn från parklekens lokaler där Fria förskolan bedriver verksamhet.

Värden idag

Sociala: Picknick, bollek, naturlek, lekplats/parklek, grön oas

Ekologiska: Ingår i habitatnätverk för groddjur.

Kulturhistoriska: -

Mål för utveckling

Bibehålla karaktären och upprätthålla kvaliteten.

Allmän översyn och upprustning ska ske regelbundet.

Bättre information om parken.

13. Skärholmsterrassen

2,0 /ha

KVARTERSPARK



Beskrivning

Skärholmsterrassens är en gårdsliknande park som ligger på en lång terrass ovanför Skärholmstorget. Tre breda trappor leder upp till terrassen från Skärholmstorget, dessa delar upp parken i fyra mindre platser. Runda former mjukar upp de i övrigt strama linjerna och bildar små rum med olika karaktär. Parken har flera olika funktioner, bland annat plats för lek och odling. I den östra änden finns en basketplan. På några platser finns konstruktioner i betong kvar av den ursprungliga utformningen från 60-talet. Ett senare tillägg är långa svängda murar i granit som ramar in planteringarna som återkommer längs hela stråket.

Parken ligger mycket centralt vid det välbesökta Skärholmstorget med flera entréer direkt upp via stora trappor. Strax ovanför Skärholmsterrassen, på bergets topp, ligger Ekholmens parklek. I parkens längdriktning leder parkvägen över en bro till parken Branten. I parkens östra kant möter terrassen en slänt som leder ner mot marknivån och ner i en gångtunnel under



Blomsterprakt i planteringar i Skärholmsterrassens västra del.



Odling på terrassen.

Skärholmsvägen.

Vegetationen i stort består av buskträd, buskar och tåliga perenner. Det går inte att odla stora träd på terrassen, vilket bidrar till att det saknas ett naturligt solskydd. På en av platserna finns odlingslotter som sköts av de boende i husen.

Parken är välanvänd av barn och används i första hand av de boende i närheten. Uteplatser vid bostäderna är avgränsade av en granitmur.

Ett av smårummen är Flamingoparken, den populära vattenlekplatsen som invigdes 2012. Här finns även studsatta och rutschkanor. Lekplatsen har god tillgänglighet med markbeläggning av konstgräs och gummibeläggning. Det finns hissar mellan terrassen och torget.

Möbleringen är varierad och många starka designkoncept återfinns som årsringar efter olika upprustningar. Markmaterialen varierar men domineras av tegel- och betongmarksten.

Den huvudsakliga gestaltningen av parken är gjord av S. Koinbergs landskapsarkitekter under 1990-talet.



Välordnade odlingar och planteringar med fjärilar, blomsterprakt och biodling.

Flamingoparken är en populär vattenlekplats.

Platsen är lugn, närheten till bostäder ger hög social kontroll som skyddar från skadegörelse.

Stor kvalitet med solläge, känsla av rymd och utsikt.

Fin skala och rumslighet.



Närheten till bostäder gör att parken kan uppfattas som privat bostadsgård.

Parken är okänd och inte del av folklivet på torget.

Platsen kan bli väl solig, skuggande träd saknas.

Vid hissbyggnader finns baksidor som kan upplevas som otrygga.

Möblering, belysning, staket och träkonstruktioner är mycket olika i karaktär och standard.

Det finns gott om klätterlek och gungor, men de står utspridda och används relativt sparsamt.

Värden idag

Sociala: Picknick, utsikt, folkliv, lekplats, vattenlek, basket, grön oas, blomprakt, odling, promenader

Ekologiska: -

Kulturhistoriska: -



Utsikt från Skärholmsterrassen över torget.



Vegetationen ramar in och bildar ett skyddande grönt rum, bara ett stenkast från det livliga Skärholmstorget.



Lekfulla specialritade solskydd och bänkar livar upp i den så kallade Flamingoparken, som även bjuder på vattenlek sommartid.

Mål för utveckling

Skärholmsterrassen är en park för alla. Utforma terrassen så att den uppfattas som offentlig och inte som en bostadsgård. Integrera parken med folklivet på torget.

Ta fram ett gestaltungsprogram för möblering och vegetationsytor som skapar tydliga funktioner i de olika parkrummen.

Utveckla möjligheterna för grillplats.

Tydligt brukaravtal för odlingslotter, vilka ytor ingår och vad är tillåtet.

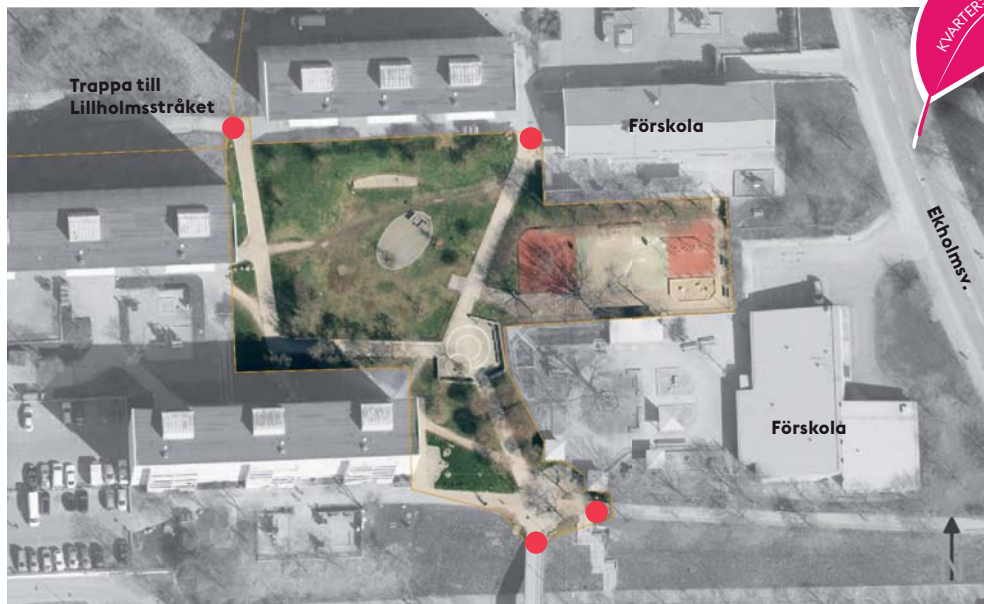
Komplettera med solskydd för att ge svalka på sommaren.

Ge lekfunktionerna i parken en mer sammanhållen och tydlig gestaltning, med plats för olika åldersgrupper.

14. Branten

0,8 /ha

KVARTESPARK



+

Välänvänd passage och välbesökt lekplats.

Hög potential med plats för olika parkfunktioner i ett bostads- och centrumnära läge.

Gummibeläggningen gör att lekredskapen är tillgängliga för rullstolsburna.

Välänvänd passage, bland annat passerar cykelstråket Sverigeleden genom parken.

Bitvis vackra material, samt rejäla parkbänkar vid murarna.

Solläge med sluttning mot söder.

—

Parkens olika terrasser och delar saknar ett tydligt inbördes samband. Detta påverkar platsens identitet, och kan bidra till oklarheter mellan förskola/ bostadsgårdar och parkmark.

Det saknas en tydlig koppling till trapporna som går upp mot Lillholmsstråket.

Högt slitage på grund av närliggande förskolor med små gårdar.

Tillgängligheten är svår i det sluttande läget.

Entrénytan i söder är splittrad och rörig.

Beskrivning

Branten är som namnet antyder en park med stor höjdskillnad mellan norr och söder. Parken består av tre delar som hålls samman genom terrassering. Här finns en lekplats, en öppen gräsyta som ramas in av två svängda jordvallar, samt en parkväg som breddas till en dekorativ hårdgjord yta omgärdad av vackert utformade granitmurar.

I Brantens nordvästra hörn leder en granittrappa upp till Lillholmsstråket och i söder nås parken via gångbroar. En bro leder över tunnelbanespåret och en bro leder över Ekholmsvägen till parken Skärholmsterrassen vid Skärholmens centrum. Den nordsydliga parkvägen som passerar igenom Branten utgör en del av ett viktigt kommunikationsstråk för fotgängare och cyklister. Sverigeleden för cykel går genom parken.

En allé av klotlönnar kantar parkvägen på ömse sidor om den centrala muromgärdade sittytan där det växer ett solitärt körsbärsträd. På vallarna runt

parkytan växer olika sorters parkträd och buskar. Flera uppvuxna träd bidrar till rumslighet och grönska i parken. Rader av rysk lönn och samt lind och ek ramar in lekplatsen. På gräsytan står tre unga bokträd.

Lekparken utgörs av en större klätterställning, gungor, sandlåda samt en streetbasketplan. Ytorna under gungorna och klätterställningen har en beläggning med gummimatta. Gräsykans centralpunkt är en grusad oval form möblerad med en sittgrupp samt skräpkorg och belysning. En träkonstruktion som kan användas som scen eller bänk är integrerad i en av vallarna.



Populär klätterlek i pyramiden.



Centralpunkten i parken utgörs av ett litet torg med naturstensmaterial.

Värden idag

Sociala: Folkliv, bollek, lekplats, basket, grön oas

Ekologiska: -

Kulturhistoriska: -

Mål för utveckling

Utnyttja solläget samt att det är en välbesökt och därmed trygg passage. Skapa ytterligare sittmöjligheter samt samlingsplatser.

Gräsyten utvecklas till en större sammanhängande yta. Fast utrusning med parkbord ersätts med bänkbord som ger en flexibel användning.

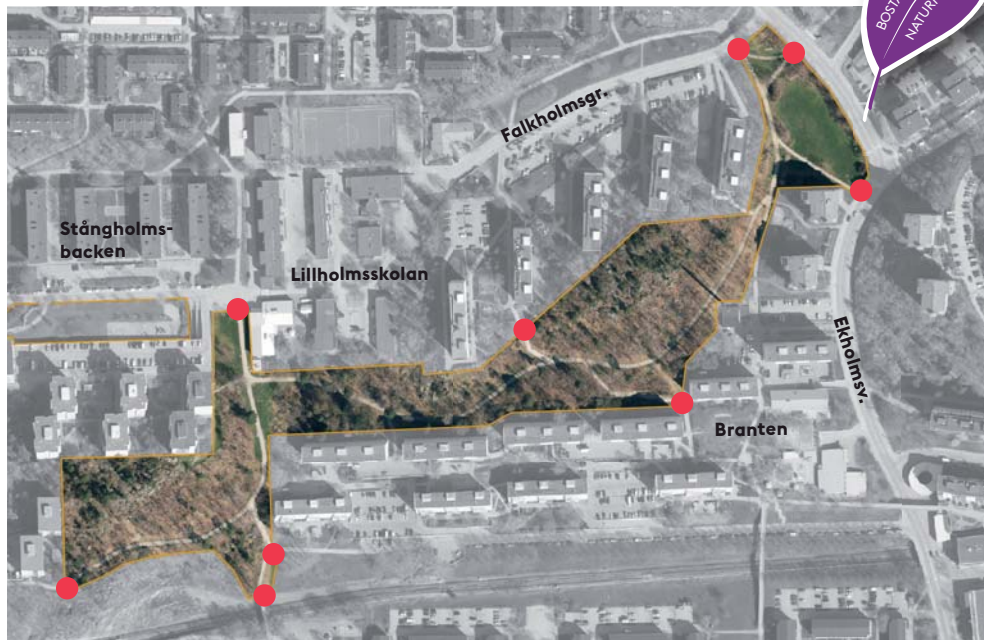
Vegetationen på vallarna glesas ur och kompletteras.

Spontanstigar förstärks med naturstensplattor eller stenmjöl.

Översyn av ytor vid den södra entrén. Bra yta för att utveckla blomsterprakt.

15. Lillholmsstråket

9,2 /ha



Parkvägen upplevs som ljus och med öppenhet och rymd.

Viktigt kommunikationsstråk

En hög skötselnivå med gallring av buskage. En väl omhändertagen park.

Gamla ädellövträd och bestånd.

Artrikedom ger förutsättning för naturpedagogik med närheten till skolan.

Området har låga ljudnivåer.



Höjdskillnaderna kan göra stråket svårtillgänglig.

Beskrivning

Lillholmsstråket är ett kuperat skogsområde som utgör ett viktigt kommunikationsstråk. Parkvägen används för att röra sig mellan Vårbergs och Skärholmens centrum, till Lillholmskolan och till naturreservatet där stråket mynnar ut.

Området utgörs av en ekskogsbeklädd brant med en kraftig höjdskillnad från Lillholmskolan och de höga lamellhusen i kv Falkholmen i norr ner mot sjuvåningshusen i kv Brantholmen i söder. Rasbranterna som på sina ställen är mycket svårtillgängliga utgör viktiga miljöer för djurlivet. Parken är en viktig ekologisk korridor i öst-västlig riktning för många djur.

Det finns flera bänkar placerade längs vägen med en fin utsikt. Från Lillholmsstråket leder en lång granittrappa som kopplar ihop stråket med Brantens lekplats. Lillholmsstråket är viktig som bilfri koppling och naturmarken är en både spännande och trygg lekplats.

Värden idag

Sociala: Utsikt, naturlek, vinterlek, löpträning, grön oas, ro, promenader, skogskänsla, landform

Ekologiska: Ingår i habitatnätverk för eklelvande arter, ingår delvis i habitatnätverk för groddjur.

Kulturhistoriska: -

Mål för utveckling

Upprätthålla skötsel och röjning av naturmarken. Kontinuerlig gallring och röjningsåtgärder i naturmarkspartier längs parkvägarna för att hålla stråket tryggt och översiktligt.

16. Idleken

1,3 /ha



Beskrivning

Idleken ligger centralt mellan Skärholmens centrum och Vårbergs centrum. Platsen som är omgärdad av bostadsområden är inskjuten mellan lummiga trädrader och tunnelbanespåret. Platsen är i korsningspunkten mellan två grönstråk, ett nordsydligt och ett östvästligt. Parken består av två delar, i väster ligger en trädinramad platt gräsyta och i öster en lekplats med lekutrustning. Skillnaden i höjd mellan de två delarna tas upp av en kvadermönstrad naturstensmur samt en rejäl granittrappa. Entrén till lekplatsen går från en gång- och cykelbro som leder över tunnelbanespåret.

En vackert formad stor ek står vid basketplanens kortsida och bildar som ett tak över bollplanen. Trädrader av lönn ger parken en grön inramning och inom området står flera olika parkträd som olika sorters körsbär, lindar, pilträd, och unga buskage av björk och hägg. Rikliga buskage av brudspirea kompletterar grässlänternas inramning i lekområdet.

Det finns gungor, klätterlek med rutschkana för olika åldrar, ett litet lusthus samt en asfalterad basketplan. Gröna trästaket ramar in lekutrustningen i parkens



Betydelsefull knutpunkt mellan parkstråk, och en park med stort upptagningsområde.

Spelar en viktig roll som bostadsnära lekyta och grön miljö.

Vackra uppvuxna träd.

Tydlig skyltning som kopplar ihop lekparken med andra gröna målpunkter.

Den nedsänkta formen och ryggen mot tunnelbanespåren ger en tydlig rumslighet.



Svag koppling mellan parkens två höjdnivåer.

Sliten utrustning och markmaterial.

Ensidig buskvegetation.

Kan upplevas som mörk och otrygg.

lägre del. Markmaterialen består av gräsytor, rödfärgad asfalt samt sand som fallskyddsmaterial.

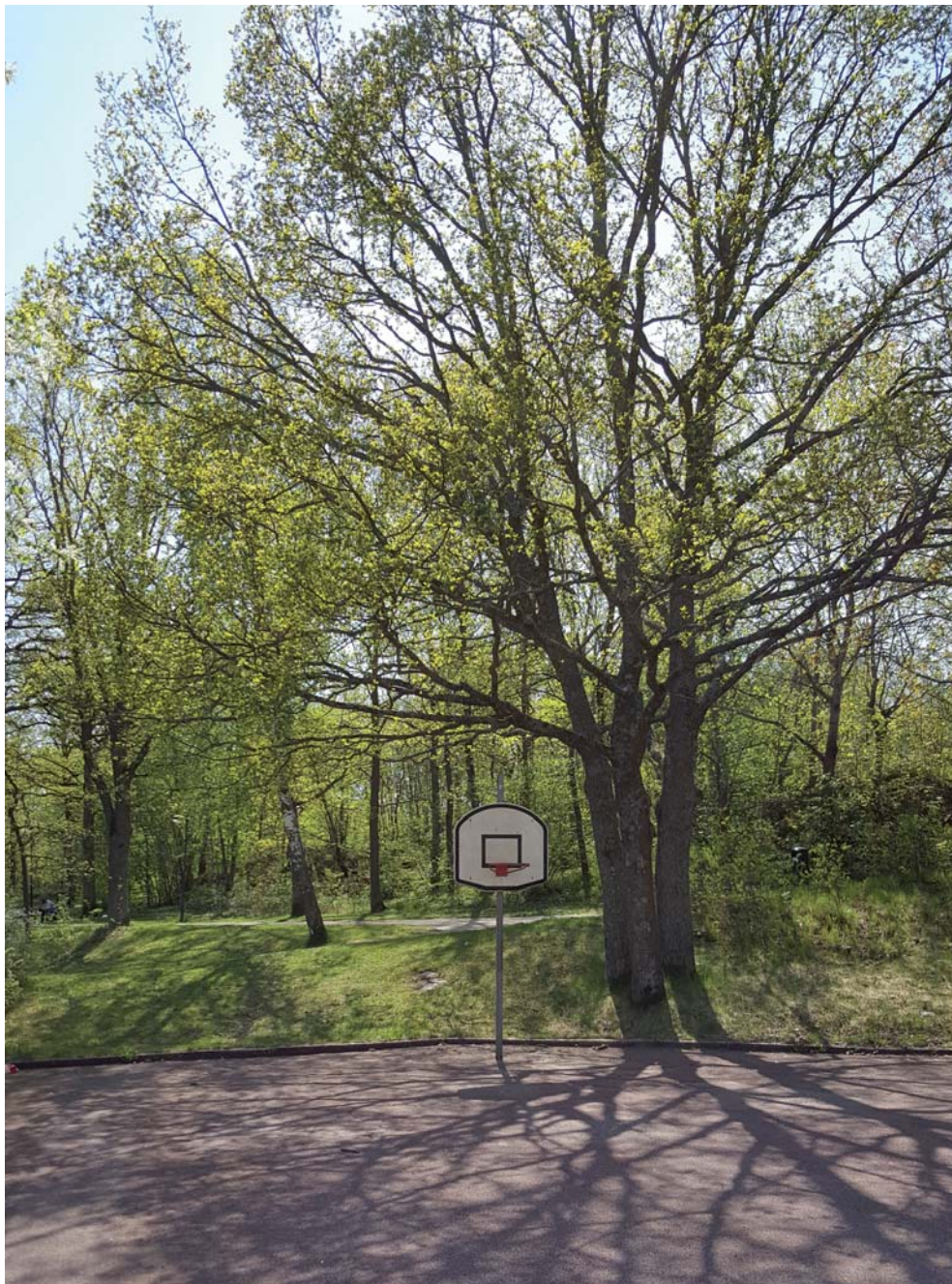
Platsen är en viktig knutpunkt och en skör nod i ett långt sammanhängande parkstråk. I denna punkt smalnar stråket av och korsar tunnelbanespåret. Parken utreds som plats för ny förskola, med anledning av den planerade bostadsbebyggelsen.

Värden idag

Sociala: Bollek, lekplats, basket, ro, grön oas

Ekologiska: Inom habitatnätverk för eklevande arter.

Kulturhistoriska: -



Eken breder ut sig som ett tak över basketplanen



Lekparken har olika höjdnivåer som skiljs åt av en gedigen granittrappa.

Mål för utveckling

Utveckla platsens betydelse som viktig knutpunkt mellan två grönstråk och passage över tunnelbanespåren.

Integrera parkens två delar mer med varandra.

Införa spännande och udda lekfunktioner som gör att parken får en egen identitet och kompletterar andra närliggande parker.

Belysningskonst kan bidra till att det välfrekventerade stråket mellan Skärholmen och Vårberg får en ökad trygghet för förbipasserande.

Glesa ur trädbeståndet för att få mer ljus.

17. Perennparken

1,0 /ha



Blomsterprakt under sensommaren

Perennparken är en blommande oas och en central mötesplats för boende i området. Parken som anlades 2011 har blivit till ett besöksmål för hela Stockholm.

De ursprungliga trädgrupperna av olika almsorter har getts en underplantering av formstarka perenner. Planteringarna har getts karaktären av en blommande stiliserad äng med 65 olika sorters perenner och tre nya trädarter, korkträd, magnolia och bergskörbär.

Här finns en central sitt- och mötesplats med en upphöjd vattenanläggning. På ena sidan faller vattnet över kanten från vattenanläggningen för att återpumpas till källan.

Något som gör platsen speciell är att växtkompositionen är fokuserad på att ge en upplevelse året om. Förutom den vackra blomningen under sommarsäsongen finns det något att titta på både under våren, när scillan blommar, och under höst och vinter när höga gräs och fröställningar bildar vackra formationer. Perennparken är initierad av Svenska Bostäder och är gestaltad av Piet Oudolf och John Mattson. Parken ligger på parkmark, och sköts av Svenska Bostäder.

Fantastisk blomsterprakt och karaktär året runt.

En lugn plats med få aktiviteter, vilket ger utrymme för kontemplation och eftertanke.

Ett besöksmål som är känt långt utanför Skärholmen.

Otydligt att Västerholmsparken ligger så nära

Mål för utveckling

Bevara blomsterprakten i Perennparken.

Tydliggöra sambandet med Västerholmsparken.



Scilla blommar i Perennparken under tidig vår.

18. Västerholmsparken

34,4 /ha

STADSDELSPARK



Beskrivning

Västerholmsparken är ett dalstråk som sträcker sig i öst-västlig riktning. Parken fungerar som en ryggrad och binder samman småhusbebyggelsen i söder med de båda skolorna Västerholmskolan och Österholmskolan i norr.

Den långsträckta flacka ytan i parkens mitt bildar ett sammanhållet parkrum som ramas in av halvöppna branta naturslänter och skogsbevuxna bergknallar. De öppna gräsytorerna samspelar väl med naturmarken och är viktiga för spontanlek och vistelse. I skogspartierna ges utrymme för lite hemligare lekar där kojbyggen fyller naturområdets mer svårtillgängliga branter och bergsprickor.

Västerholmsparken är en betydelsefull park med flera olika funktioner och

karaktärer. De nyskapande och lekfulla tillskotten mitt i parken kompletterar den lugna och natursköna omgivningen. Parksatsningar i flera etapper har utvecklat ett aktivitetsstråk längs med dalstråket i anslutning till skolorna, som innefattar det som kallas Krumelurparken med puckelbollplanen och en större lekyta med färgglada gummiytor. Strax intill ligger den välkända Perennparken.

Västerholmsparken, stråket förbi Sjukhemsparken och Vårbergstoppen utgör tillsammans en fantastisk parkmiljö. Tillsammans har dessa parker de högsta parkkvaliteter och ett brett utbud i aktiviteter och funktioner. Alla förbindelser sker på trafikseparerade parkvägar.

Kvaliteten och närheten till skolor och till centrum gör Västerholmsparken lättillgänglig och välanvänd.



Västerholmsparkens centrala parkrum knyter ihop de naturliga landskapsformerna med parkens aktivitetsstråk där bland annat puckelplanen spelar en viktig roll.

Området domineras av en rik ekskog med inslag av hassel och björk. I skrevorna och mellan klippblocken på bergsknallarna växer blandskog med en hög andel tall. På våren fylls slänterna av vitsippor. I dalgångens låglänta västra del ger den fuktigare marken utrymme för salix och våtmarksväxter.

Entréerna till området utgörs nästan uteslutande av breda gång- och cykeltunnlar. Den största entrén är från Perennparken med tunneln under Vårbergsvägen. Perennparkens överdådiga blomsterprakt angränsar och ger ytterligare en färgstark karaktär till hela parkstråket.

Längs parkvägarna finns ledstänger i de brantare partierna och oftast sittplatser.



Vackert och tryggt parkrum.

Området är värdefullt både som rekreations- och lekområde för de kringboende.

Parkvägarna som leder genom området har en generös bredd och är belysta.

Dalstråket och gräsyterna används för bollek och picknick.

Stor potential och hög kvalitet som stadspark

Blomsterprakt med vårblommor.



Parken skulle kunna ha en tydligare koppling till närliggande Skärholmen centrum.

Entré till idrottplatsen från parken saknas.

Otydliga entréer in till parken.



Bergknallar och skrevor i Västerholmsparkens naturliga skogsklädda kullar ger utrymme för kreativ lek som till exempel kojbygge.



Puckelbollplanen är en sevärdhet för besökare

Krumelurparken och aktivitetsstråket

Puckelbollplanen från 2014 är gestaltad av en konstnär. Här finns inga räta vinklar eller raka linjer. Puckelbollplanen är den första i Stockholm. Planen är utformad för att dess ojämnheter ska utjämna skillnaden i spelarnas skicklighet. Det är inte säkert att den bästa fotbollsspelaren är den största puckelbollhjälten. Puckelbollplanen är ett led i Skärholmens ambition att utvecklas som plats för unga och att ligga i framkant vad gäller platser för spontan aktivitet.

Puckelbollen är den första delen i vad som planeras bli ett omfattande aktivitetsstråk som ska locka barn och unga från hela staden till rörelse och utvistelse. I stråket från Vårbergs IP ett stenkast från Skärholmens Centrum görs därför en satsning på flera nya mötesplatser.

Ett lekfullt system av markmålning och randiga vägskyltar kompletterar den puckliga fotbollsplanen och förstärker den lekfulla och påhittiga karaktären. Den intilliggande aktivitetsparken är en parksatsning från 2015, med plats för klättring, basket, balanslek och skate.

+	—
Puckelbollplanen är känd långt utanför Skärholmen. Återkommande stora parksatsningar med hög kvalitet höjer statusen på hela området. Välanvänd av framförallt barn och ungdomar. Bra skyltning inom parken	Puckelbollplanen används framförallt av pojkar, trots den uttalade ambitionen att bollplanen ska sänka tröskeln för även de som annars inte brukar spela fotboll. Används av skolbarnen, annars är besöksstrycket relativt lågt.



Aktivitetstråket kännetecknas av glada färger och lekfulla lösningar.



Plats för aktivitet i Västerholmsparken. Här ges möjlighet till parkour, akrobatik, skate, cykling, basket, klättring, balanslek, rutschkana och studsmatta.



Puckelbollplanen övervakas av en trepucklig kamel

Värden idag

Sociala: Picknick, lekplats, bollek, naturlek, vinterlek, löpträning, basket, spontanidrott, grön oas, ro, promenader, vild natur

Ekologiska: Inom habitatnätverk för eklevande arter.

Kultuhistoriska: På höjden nordväst om Västerholmsskolan finns det ett flertal fornminnen från stenålder och järnålder, bland annat gravfält och stensättningar.

Mål för utveckling

Förädla parkens tre karaktärer: Naturskön dalstråkspark, aktivitetstråk och finpark med blomsterprakt.

Tydligare entréer - utveckla puckelplanens skyltning till alla entréer, samt stärk kommunikationen om parkens läge i området och dess förhållande till Skärholmens centrum genom både skyltning och förtydligade anslutande grönstråk.

Utveckla Perenniparken till en entré för hela stadsdelsparken

Stärk sambanden och integrera sportfältet med parken

Utveckla möjligheterna till naturlek genom att lägga till nya lekfulla inslag i naturområdena.

Gallring i naturmarken för att ge plats till pulkaåkning.

Fortsatt utveckling av aktivitetsparken med flera karaktärsstarka inslag.

Utveckla aktivitetsvärden för både pojkar och flickor. Bredda utbudet för alla åldrar.

Utveckla möjligheterna för uppträdanden och dans på scen med en scenkonstruktion i den nya delen av aktivitetsstråket som ger möjlighet till uppträdanden som kan locka nya målgrupper.

19. Vårbergs sjukhemspark

6,9 /ha

KVARTERSPARK



+

—

Del av större sammanhängande grönstråk där flera parkområden i öst-västlig riktning knyts samman via trafikseparerade GC-vägar.

Entrén med körsbärsallén ger en vacker blomning om våren. Hög kvalitet på möblering och planteringar.

Den södra parkytan ligger välproportionerligt med Vårbergstoppen i fonden.

Betydelsefullt att gräsytan är oprogrammerad för spontana aktiviteter, utrymme för både bollspel och picknick.

Skogsdungen som utgör ett fint och ekologiskt betydelsefullt naturområde uppfattas inte som en naturlig del av parken.

Beskrivning

Sjukhemsparken som ligger vid en före detta sjukhusbyggnad utgörs främst av generösa gräsytor med inramning av naturmark.

Parken ligger vid foten av Vårbergstoppen och i anslutning till Västerholmsparken. Tillsammans har dessa tre parker de högsta parkkvaliteter och ett brett utbud i aktiviteter och funktioner. Sjukhemsparken är en viktig länk mellan de andra parkerna. Alla förbindelser sker på trafikseparerade parkvägar.

Sjukhemsparken består av två öppna parkrum och en moränknalle med vacker och åldersvarierad blandlövsskog. I naturmarken växer ett fältskikt av örnbräken och liljekonvalj.

Framför den tidigare sjukhusentrén finns en finpark med vacker körsbärsallé, sittplatser och planteringsytor. Området har en lätt sluttning mot söder, vilket gör att det södra parkrummet får en sydlig rumslighet.



Öppna oprogrammerade gräsytor



Parkrum med plats att sitta ner en stund och vila i grönska.



Blommande körsbärsallé

Värden idag

Sociala: picknick, naturlek, vinterlek, löpträning, blomprakt, grön oas, promenader

Ekologiska: Inom habitatnätverk för eklevande arter, Inom habitatnätverk för groddjur, inom habitatnätverk för barrskogsfåglar.

Kulturhistoriska: Fornlämningar i naturmarken.

Mål för utveckling

Planering pågår för ny bebyggelse i anslutning till området. I samband med kommande exploateringar är det viktigt att sammanhangen mellan de tre parkerna bevaras.

Tydliggöra entréer och integrera naturmarken i parken.

Parken är lämplig som en grön och rofylld plats för promenader och utsikt. Den oprogrammerade gräsytan i söder har ett stort värde som parkområde för spontan lek och vila för flera olika åldersgrupper.

2O. Landskapsparken vid Vårbergstoppen

53,4 /ha



Kullen är bevuxen med hagmarksvegetation.

Beskrivning

Vårbergstoppen är inte en utan två höjder som ligger bredvid varandra i stadsdelens sydvästra kant. Vikingaberget som ligger med utsikt över Vårbyfjärden är Stockholms högsta naturliga punkt 77 meter över vattenytan. Strax bredvid ligger den ännu högre Vårbergstoppen som är 90 meter, som är en konstgjord höjd.

Från den översta platån går det att se över träden som växer nedanför. Härifrån har man en vidunderlig 360-gradig utsikt mot Stockholm, Mälaren och söderut mot Botkyrka.

Höjden består av överskottsmassor som kom till under 60-talet. Dels användes rivningsbråte när Klarakvarteren i Stockholms innerstad revs, och dels kom massorna från höjderna i Skärholmen, som planades ut för att bygga en ny stadsdel. Idén om en skulptural landskapsform kom från den dåvarande stadsträdgårdsmästaren Holger Blom.

Vårbergstoppen har på flera sätt en parkstruktur som anknyter till klassisk trädgårdskonst, med välavvägda siktlinjer och en parkväg som leder besökaren mot toppen genom en mjuk slingrande och stigande sluttning. På vägen mot toppen ligger en amfiteaterliknande "gryta" mjukt anpassad mellan de två topparna.



Det finns gott om ekar och hasselbuskar i området, vilket har stor betydelse för de ekologiska värdena.

Vårbergstoppens landskapspark är del av ett stort grönområde som sträcker sig i öst-västlig riktning i stadsdelsområdets ände. Vid foten av Vårbergstoppen ligger Sjukhemsparken som leder vidare till Västerholmsparken. Tillsammans har dessa tre parker de högsta parkkvaliteter och ett brett utbud i aktiviteter och funktioner.

Parkvägarna som leder in till höjden går från Sjukhemsparken genom en skogsriddå som utgör en vacker passage och som fungerar som i en klassisk landskapspark, där förträngningar i parkens vegetation är ett känt grepp för att öka effekten av det landskapsrum som öppnar sig på andra sidan.

Vårbergstoppen har även två entréer mot Vårbergsvägen och en i norr mot Söderholmsskolan. Det är lätt att nå toppen på trafikseparerade parkvägar utan att behöva korsa några bilvägar.

Vårbergstoppen och det tillhörande parkområdet är en viktig målpunkt för hela stadsdelsområdet, och även ett mål för besökare längre ifrån. De tydligaste målpunkterna är topparna, de öppna ängarna, grytan och pulkabacken.



Landskapsrum med stark identitet. Vårbergstoppen är en stor tillgång för boende och besökare. Stor potential att bli en regionalpark för alla.

Örtäng med rik insektsfauna,

Flyttfågelsträck och magnifik utblick över Mälaren.

Bra möblering med parkbänkar på toppen och smidigt järnstaket.

Vackra siktlinjer och landskapsvyer, både i parkrummet vid bergets fot liksom längs vägen mot toppen.

Många olika målgrupper med ett stort upptagningsområde.

Plats för evenemang och tillställningar.



Kvällstid kan gångvägarna i området upplevas som otrygga.

Tillgängligheten är svår på grund av topografin.

Belysningsstolpar placerade på fel sida längs gångvägen i skogsbrynet förtar rumsligheten längs parkvägen upp mot toppen.

Naturmarken på de höjder som ansluter mot toppen utgörs av talldominerade, slipade hållmarker och läsidor med mer ädellövdominerade branter. Naturen i de södra delarna av skogen är ädellövsrik blandskog med stora hasselknippen och ekar. Naturmarken i norr har en mer barrträdsdominerad karaktär med mycket blockrik mark som utgör spännande lekområden.

Den anlagda toppen har branta sidor som delvis är planterade med solitärer och dungar av lövträd. Det har även skett en spontan etablering av hagmarksväxter. Längs parkvägen upp mot toppen har äppelträd planterats. Den öppna marken på de branta slänterna upp mot Vårbergstoppen är extensivt skött ängsmark. Fältskiktet erbjuder en rik torrängsflora med tillhörande insekter bl.a fjärilar. Här trivs både rosor, nypon, hägg, hagtorn, hallon och liljekonvalj.

Det finns en asfalterad och belyst parkväg upp till amfiteatern. Därifrån blir parkvägen brantare och smalare. Här finns en handledare i gjutjärn som följer smidigt längs parkvägen och gör promenaden mot toppen enklare. På strategiska platser finns soffor utplacerade och på toppen finns flera stora bänkar.



Vy från Vårbergstoppen över Skärholmen och Vårberg.

Mindre stigar och en grusväg leder upp mot toppen från Sjukhemsparken.

I landskapsparken finns bra lekmiljöer för de mindre, liksom fina möjligheter till rekreation och upplevelser för ungdomar och vuxna. Här finns plats för spontanidrott och lek. Under sommaren har Parkteatern evenemang i amfiteatern. Toppen fungerar som ett viktigt utflyktsmål för förskolegrupper, och kullen är även viktig för vinterlek.

Värden idag

Sociala: picknick, utsikt, evenemang, bollek, vinterlek, naturlek, löpträning, grön oas, ro, promenader, landform, vild natur, skogskänsla

Ekologiska: Inom habitatnätverk för eklevande arter, Inom habitatnätverk för groddjur, inom habitatnätverk för barrskogsfåglar, Inom livsmiljö för skyddade arter enligt Grön infrastruktur.

Kulturhistoriska: Stockholms högsta naturliga punkt på Vikingaberget.



Krönet på Vårbergstoppen, med handldare som löper hela vägen.



Skogsområdet används flitigt som lekmål för omgivande förskolor.



Utsikt över det gröna stråk som sträcker sig mellan Vårbergstoppen och Västerholmsparken, nästan ända bort till IKEA. I bilden syns även sammanhanget mellan toppen och ängsyrtorna strax nedanför.

Mål för utveckling

Vårbergstoppen med omgivningar utvecklas till en skatepark och en av stadens större sammanhängande naturpräglade friområden som förutom arealen har landformen och utblickarna som attraktion. Detta kan utvecklas till söderorts motsvarighet till Hagaparken.

Stärka värden som utflyktsmål, evenemangsplats och aktivitet.

Öka lekvärden och stärka karaktären av stadsdelspark för alla.

Bevara karaktären med öppna extensivt skötta sluttningar mot toppen. Vid behov utförs gallring för att bevara utblickar.

Utveckling för att stärka värden för hälsa och motion genom aktiviteter som till exempel utegym.

Tydliggör sambandet till vattnet på kullens "baksida". Här finns en naturstig som leder vidare mot stranden och naturreservatets strandpromenad.

Planering pågår för ny bebyggelse i anslutning till området. I samband med kommande exploateringar är det viktigt att sammanhangen mellan de tre parkerna bevaras.

21. Stråkparken

2,5 /ha



+

—

Parken ligger omgiven av bostadshus vilket skapar social trygghet.

Bostadsnära plats med kvällssol.

Den mjuka slänten ger överblick som skapar trygghet.

Bänkar är placerade med god utsikt över parkytan.

Platsen är välskött och omhändertagen.

Utmärkt pulkabacke.

Parken är bullerskyddad.

Saknar egen identitet

Svårt att spela boll på den sluttande ytan.

Beskrivning

Stråkparken är en bostadsnära lugn park som ligger i ett välanvänt parkstråk, omgivet av naturmark med skogsbyn. Platsen är väl använd av boende i de omgivande husen som kan grilla i kvällssolen, och som vardagsnatur för människor som passerar.

Parken ligger i en mjuk sluttning omsluten av flerfamiljshus i tre våningar. Där gångstråket delar sig bildar den övre gångvägen en lätt avsats med god utsikt över den övriga sluttningen och naturområdet i fonden.

Höjdskillnaderna ger översikt och trygghet. Platsen är välanvänd med många människor som passerar, vilket också bidrar till en känsla av trygghet.

Naturmarken är fylld med lekbuskage, och om vintrarna bildar backen en utmärkt och trafiksäker pulkabacke. Till skillnad från den populära Vårgårdens parklek som ligger strax norr om parken är detta en oprogrammerad plats där fantasin styr leken.

En stor ek står som blickfång mitt i parken. Dungar av asp, björk, rönn och fläder växer i naturmarken.

Värden idag

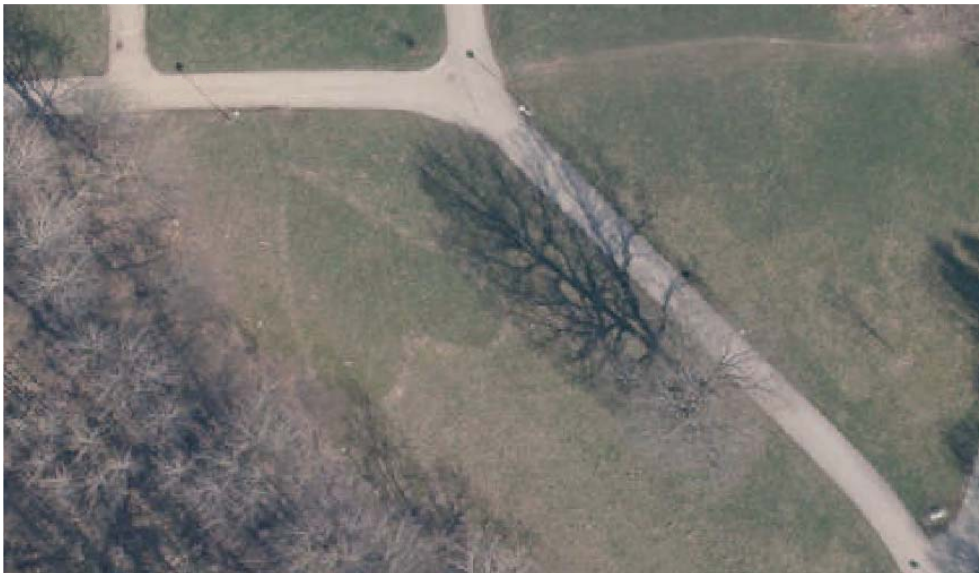
Sociala: Picknick, naturlek, grön oas, ro, promenader

Ekologiska: Ingår i habitatnätverk för barrskogsfåglar.

Kulturhistoriska: -



Promenadvägen går genom parken i en mjuk backe.



Formen av ett hjärta har klippts i fjolårslöven under eken.

Mål för utveckling

Fler parksoffor och en tydligare markering av parkrummet.

Tydliggörande av gränser.

Mer säsongsmässig blomsterprakt. Lökplantering med lökstråk om våren.

22. Vårberget

3,3/ha



Beskrivning

Strax söder om Vårbergs centrum ligger Vårberget som är en hög bergknalle med branta slänter. Runt kullen leder parkvägar. Här finns stora naturvärden och även en spännande lekmiljö.

Platsens centrala del utgörs av mötet mellan parkstråket och berget, där naturmarken ansluter mjukt mot gångvägar och gräsytor. De västra delarna av Vårberget består delvis av tvära branter med klippskrevor och blocksten.

Platsen ligger i det grönstråk som sträcker sig mellan Vårberget i söder, via Idleken och Lillholmsstråket ända bort till Skärholmsdalen i norr. Vårberget är en naturlig kulle med lövträdsdominerad blandskog. Här växer ekologiskt viktiga lövträd som hasselbuskar och ekar, varav några har en betydande ålder. På det högre liggande berget växer tall, rönn, asp, björk och en. Det finns rikligt med död ved som är bra för den biologiska mångfalden. På våren fylls slänter och skrevor av vitsippor och lilljekonvalj, och senare på sommaren går det att plocka blåbär i backarna.



Bostadsnära natur där upptrampade stigar och en koja tyder på att hela området används för lek.

Kvällsol på berget.

Berget är en grön oas för den som hittar hit.

Mycket vackra uppvuxna träd och möjlighet att plocka bär.



Platsen är lätt förbigången och saknar identitet som parkområde.

Otydliga entréer och gränser. Det som uppfattas som park består delvis av tomtmark.

Flera upptrampade stigar visar att området används flitigt, liksom kvarglömda rester från grillkvällar i aftonsol. Bergsbranterna mot väster används av klättrare.

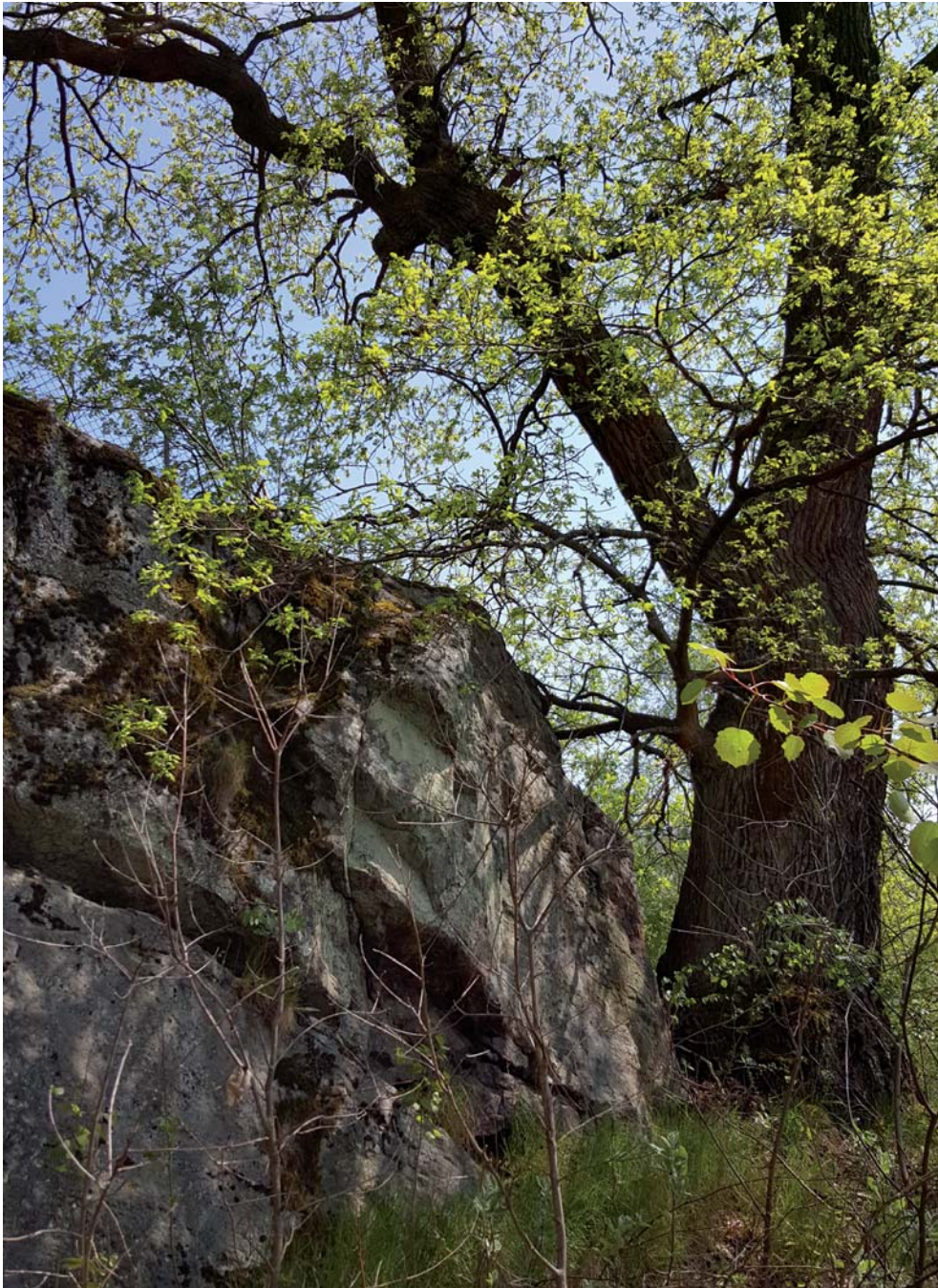
Värden idag

Sociala: Picknick, utsikt, naturlek, repklättring, grön oas, ro, promenader, skogskänsla, landform, vild natur

Ekologiska:

Ingår i habitatnätverk för eklevande arter.

Kulturhistoriska: -



Stora ekar och klippor är bra ur ekologisk synvinkel samtidigt som det ger roliga lekmiljöer.



Lätta höjdskillnader ger parkvägar som ger översiktlighet. I naturmarken har gallring skett för att öka tryggheten.

Mål för utveckling

Upprätthålla skötsel och röjning av naturmarken. Kontinuerlig gallring och röjningsåtgärder i naturmarkspartier längs parkvägarna för att hålla stråket tryggt och översiktligt.

Fler parksoffor och en tydligare markering av parkrummet.
Tydliggörande av gränser.

23. Vårbergstrappan

0,9 /ha



Beskrivning

Vårbergstrappan har tre terrasser som binds ihop via trappor och branta gångvägar. Den nedre nivån som nås från tunnelbaneutgången domineras av vattenkonst och en bassäng. Mellannivån som är i gatunivå vid Fjärdholmsgränd, består av välordnade planteringar och sittplatser. Den översta nivån utgörs av en naturinspirerad parkplantering. Nivåskillnaderna mellan terrasserna tas upp av trappsystem och väl bearbetade granitmurar.

Anläggningen som är byggd på 1970-talet har en karaktär som ansluter till en lång stockholmstradition av terrasserade och stenmurade trappvägar. Liknande anläggningar finns till exempel vid Observatorielunden i Vasastan.

Trappornas övre sluttande del ansluter till två parkstråk som går i nordöstlig riktning mot Stångholmsparken och nordvästlig riktning mot Vårholmsbackarna.

I Vårbergstrappan finns flera stora vackra parkträd som lind, lönn och magnolia. En stor ask breder ut sig på den mellersta terrassens. Här finns en



Vattenkonst och belysning bidrar till platsens starka karaktär.

Terrasserna skapar trevliga rum med utsikt över flera nivåer.

Konstnärlig utsmyckning och vackra stenarbeten. Här finns fina material, smideshantverk och perennplanteringar.

Fina uppvuxna träd.

Lugn plats för passage eller paus. Slutpunkt för flera grönstråk.



Nivåskillnader innebär problem vad gäller tillgänglig- och framkomlighet.

Murar och prång kan trots god belysning kvällstid upplevas som otrygga.

Platsen har utrymme för planteringar av hög kvalitet, men många ytor är svåra att sköta.

gräsyta samt några blomsterurnor. I den naturlika övre nivån växer bland annat knippen av hassel, avenbok, lönn och tall.

Parken är en mycket påkostad anläggning med imponerande sten- och smidesarbeten, vatten- och ljusanläggning, perennplanteringar och blomsterurnor.



Vårbergstrappan är uppbyggd av vackra stenmurar och gedigna granittrappor.



En frisk ask växer mitt på den mittersta avsatsen.

Värden idag

Sociala: folkliv, Blomprakt, grön oas, ro, promenader

Ekologiska: -

Kulturhistoriska: -

Mål för utveckling

Parken är en liten lokal park med finparkskaraktär. Bevara den högklassiga parkanläggningen.

Utveckla vegetationsytorna med lökstråk. Planteringarna ska hålla en hög skötselnivå.

Många passerar platsen på väg från tunnelbanan. Vårbergstrappan är en utmärkt plats för att satsa på konstbelysning. Detta skulle ge parken höga kvaliteter dygnet runt.

24. Stångholmsparken

0,8 /ha



Beskrivning

Stångholmsparken ligger längs gatan Stångholmsbacken. Det är en norrvänd långsmal park med ett parkeringshus längs ena långsidan. Sittplatser finns i båda kortändarna av parken. I den östra delen finns en lekyta med gungor, sandlek, lekhus och klätterlek. Mellan två trädrader bildas ett långsmalt gräsbevuxet parkrum. Den långsmala formen bryts delvis av en kulle som kan fungera som pulkabacke vintertid. Platsen ligger mitt i ett område med många stora flerfamiljshus. På andra sidan om en trefilig garageinfart ligger Lillholmsskolan, och i väster an knyter parken till ett viktigt grönstråk som leder mot Vårbergstrappan och Vårbergs tunnelbanestation.

Parken är framförallt en öppen gräsyta, längs långsidorna står unga välväxta träd av kastanj, rödblågig apel och lind. Runt småbarnsleken finns en plantering med bland annat rönnspirea, bukettapel och avenbok. I den västra kortsidan mot grönstråket växer björk och lönn.

Värden idag

Sociala: Lekplats, vinterlek, ro

Ekologiska: -

Kulturhistoriska: -



Parken utgör en av få offentliga platser i närområdet. Det behövs en kvarterspark i området.

Det finns gott om sittplatser i parkens kortsidor.

Pergolakonstruktionerna är trevliga och välbyggda inslag.



Det saknas solskydd vid sandlådan.

Funktioner utan inbördes sammanhang.

Smalt landskapsrum med lång siktlinje utan rumslighet.

Kullen bildar en konstig baksida istället för att bidra till rummet.

Anknytningen till parkstråket och tunneln i väster är otydlig.

Betongmuren ger ett hårt intryck.

Otydlig målgrupp.

Mål för utveckling

Parken har potential att vara utnyttjas av flera. Utbudet breddas för flera åldrar. Plats för spontanidrott, tex. basket.

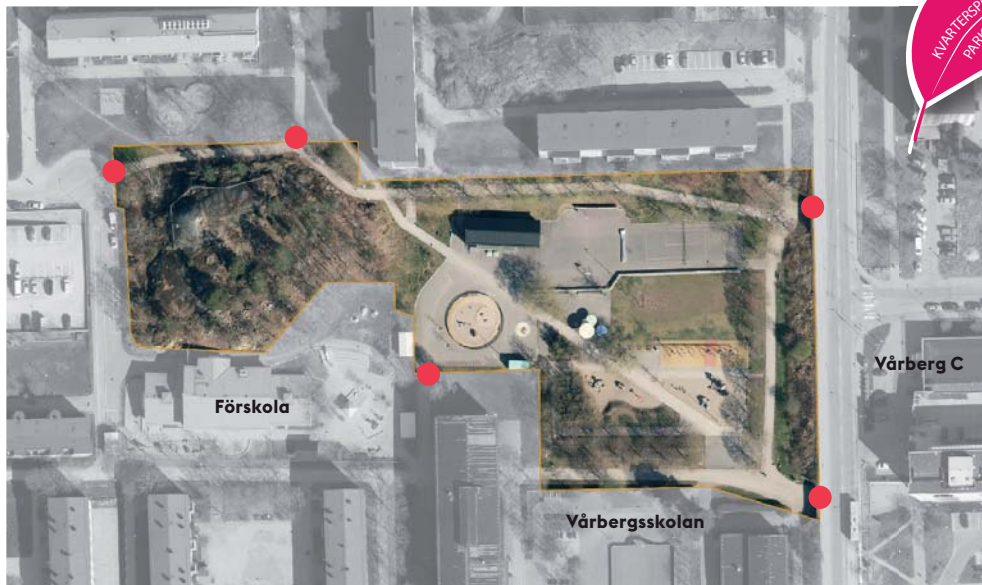
Utveckla sittplatserna med översyn av planteringar och pergolor i syfte att öka blomsterprakten och ge parken en trevligare inramning.

Bryta upp siktlinjen utan att skapa otrygga platser eller baksidor.

Sandlådan kompletteras med solskydd.

25. Vårgårdens parklek

3,0 /ha



Lekparkens centrala yta med pilen och skuggade sittplatser.

Beskrivning

Vårgårdens parklek ligger centralt i stadsdelsområdet nära Vårbergs centrum och tunnelbana. Här finns en mångfald av funktioner, med plats för både barn och vuxna. Parken rustades upp 2007.

Parkleken är organiserad runt ett diagonalt gångstråk som går från centrum i sydöst upp mot parkens nordvästra hörn där det sedan leder vidare i ett grönstråk norröver. Områdets norra del består av hårdgjorda ytor med plats för en basketplan med läktare, samt en tennisplan och i den lummiga södra delen av parken finns flera lekytor med fallskydd och olika sorters lekutrustning. Parkens västra del består av en bergknalle med lövdominerad blandskog.

Från Vårbergs centrum i väster når man Vårgårdens parklek via två planskilda gångvägar. Söder om parken ligger Vårgårdsskolan.

Parken har ett stort antal parkträd i varierande ålder. Här finns både uppvuxna lindar som skapar en ram runt parken, liksom flera blommande och fruktbärande träddarter som körsbär och äpple. En stor pil utgör ett blickfång i parkens centrum. Delar av parken är lätt nedsänkt mot omgivningen, och de

omgivande vegetationsklädda slänterna ger en fin inramning. Kullar och vallar med dungar av vegetation delar av parkrummet och ger parken en spännande rumslig variation. Det finns en fin "videskog" som både är en spännande lekmiljö och som ger skön skugga åt bänkarna och sandlektytan intill.

En dubbelsidig, vacker naturstensmur löper i parkens längdriktning och skiljer de hårdgjorda bollplanerna från en central gräsyta. Här finns funktioner för alla åldrar med grillplats och plats för picknick på gräset. Specialritade solskydd i metall bildar en iögonfallande centralpunkt vid grillplatsen.

Det finns gott om lek för mindre barn. Både i den trädskuggade södra delen av parken, samt en småbarnshage med sandlek. Här finns rikligt med gungställningar och klätterlek för barn i olika åldrar. Vårgårdens parkleksbyggnad som ligger centralt placerad i parken har verksamhet som innefattar både café och öppen förskola.

Det finns gott om cykelställ och sittplatser. Stor variation med olika markmaterial.



Parken har ett mycket centralt läge, och är en naturlig samlingsplats.

Parken har många olika funktioner, med fokus på barn och ungdomar.

Den centrala parken har en tydlig ram genom nivåskillnaden mot den angränsande vägen och bostadsområdet. Platsen är även skyddad från buller.

Soltaken vid grillplatsen ger parken en särprägel.

Naturstensmuren utgör en bra stomme i parken.

Många uppvuxna träd och fin vegetation. Vegetation med frukt och bär gynnar småfåglar.

Gungorna är uppskattade av både föräldrar och barn.

Uppskattad vattenlek.



Kopplingen mellan naturkullen och resten av parken är otydlig.

Parken har ett högt besöksstryck och slits hårt.

Många hundar förekommer i området.

Basketplanen ligger nära bostäder och störningar från bollspel och hög musik har förekommit.

Småbarnsleken saknar solskydd.

Värden idag

Sociala: Picknick, folkliv, bollek, lekplats, naturlek, parklek, spontanidrott, bollspel, grön oas, promenader

Ekologiska:

Kulturhistoriska: -



En salix-dunge bildar spännande lekmiljöer i anslutning till småbarnsleken.



Vackra väderskydd i metall



Duschen är populär sommartid för både barn och vuxna besökare.



Vackert hantverk med kvadernmurade granitmurar ramar in basketplanens färgglada asfalt.

Mål för utveckling

En park med potential att vara kvarterspark med fokus på familjer.

Utveckla möjligheten till plats för picknick och umgänge med fler bänkbord.

Parklekens förrådscontainern placeras sidoordnat i parken.

Samla bollsporten närmare skolan för att undvika för mycket störning för omkringliggande bostäder.

26. Johannedalsparken

9,4 /ha



Stor potential som park med ett större upptagningsområde.

Del av det gröna dalstråk som leder ner mot badplatsen.

Betydelsefullt för barn och vuxna som bor i flerbostadshus att ha möjlighet att få plocka egen frukt.

Fruktträden i parken ger platsen en tydlig karaktär. Gamla knotiga fruktträd i en offentlig miljö är en ovanlig tillgång, som ger stora värden både för vuxna och barn.

Bullerskyddad park.

Samlingsplats vid skolavslutningar och Valborgsfirande.

Otydlig avgränsning. Parkvägarnas fortsatta sträckning förbi parken och vidare mot strandpromenaden är inte uppenbar.

Beskrivning

Johannedalsparken ligger i ett dalstråk som mynnar ut mellan de branta höjderna vid Johannesdalsbadet. Platsen består i öster av öppna gräsytor och en sportplats som används av Söderholmsskolan. Parken korsas av gångstråk som löper samman centralt vid en gammal fruktlund. Här smalnar parkrummet av och övergår i en mer sluten skogsstig som leder ner till badet i väster. Platsen ingår i två värdefulla grönstråk som korsas här och bildar en nod med de viktiga målpunkterna Johannesdalsbadet och Söderholmsskolan som ramar in parken.

Rader av äppel- och körsbärsträd står i en öppen gräsyta i fruktlunden. Under våren när fruktträden blommar är platsen som vackrast. Skogsområdet i väster längs gångvägen är en lövskog med frodig undervegetation. Här finns även en välanvänd stig som leder vidare in i naturområdet längs stranden. I parken växer blåeld.

Parken är en viktig plats för Söderholmsskolans elever, liksom för boende i den omkringliggande bostadsbebyggelsen. Fruktlunden är ett vackert blickfång, som ger blomsterprakt på våren och frukt på hösten.

Öppna gräsytor är ovanliga i området, och ger utrymme för olika aktiviteter som kräver stora öppna ytor till exempel brännboll. Slänterna i de öppna ytorna ger möjlighet till pulkaåkning. Längs parkvägarna finns parksoffor som lockar till en stunds avkoppling med utsikt över de öppna ytorna och de gamla knotiga träden.



Under våren bildar frukträden ett tak av vita blommor.



Offentliga fruktträd ger möjlighet för barn att plocka äpplen och körsbär utan att ha egna trädgårdar

Värden idag

Sociala: Folkliv, evenemang, picknick, bollek, naturlek, vinterlek, löpträning, bollsport, grön oas, ro, landform, promenader

Ekologiska: Inom habitatnätverk för groddjur, inom habitatnätverk för barrskogsfåglar, inom spridningszon för Grön infrastruktur

Kultuhistoriska: Gamla fruktträd vittnar om tidigare trädgårdar på platsen. Här finns spår som kan påminna om hur denna del av Vårberg kan ha sett ut innan det bebyggdes på 1960-talet. Platsen har använts för Valborgsfirande sedan 1940-talet.

Mål för utveckling

Stärk belysningen. Utöver förbättrad belysning längs parkstråken kan ny belysning stärka helheten både när det gäller generell trygghet och parkens karaktär och identitet.

Utveckla och stärk platsen som grön oas med till exempel odling.

Bevara och stärk fruktträdsinslaget. Delar av gräsyrtorna har blomsterprakt med blåeld på sommaren. Spara delar av gräset som ängsmark.

Fruktlunden är entrén ner till Johannesdalsbadet. Tydliggör kopplingen med strandpromenaden och öppna upp dalgången längs bäckravinen.

Stärk och utveckla bäckravinen som reproduktionslokal för groddjur.

Nya lekfunktioner, till exempel lekhus i fruktlunden.

27. Johannesdalsbadet

1,7 /ha



Beskrivning

Johannesdalsbadet är en liten och intim badplats med en dramatisk inramning. Badplatsen ligger i mynningen på en stor naturlig sprickdal. Sandstranden ligger mjukt inpassad i en vik som i norr ramas in av branta klippor och i söder av tät vegetation

Badplatsen består av både den flacka sandstranden som passar för solbadande, småbarnsbad och klippbad på berget som ligger i kvällssol.

För att nå badplatsen följer man parkvägen längs en lövskogsbeväxt bäckravin från parken fruktlunden i Johannesdalsparken. Från norr kan man ta sig till och från badet via en brant och klättrig åsnestig.

Vegetationen består framförallt av stora tallar och lövträd, bland annat en imponerande ek som breder ut sig och bildar som ett vackert tak över några klippor i anslutning till bergsstigen som leder upp mot höjden.

Badplatsen är en naturbadplats. På eken hänger rep som visar att den används för klättring och lek. Startplats för långfärdsskridskor vintertid.

Värden idag

Sociala: Picknick, utsikt, vattenkontakt, bad, naturlek, skridsko, grön oas, ro, promenader, landform

Ekologiska: Inom habitatnätverk för groddjur, inom habitatnätverk för barrskogsfåglar, inom spridningszon för Grön infrastruktur

Kulturhistoriska: -

+

Fin plats med sol nästan hela dagen och kvällen.

Populär för både barnfamiljer och ungdomar.

Vackra och dramatiska omgivningar med klipporna.

En småskalig badplats med charm tack vare sin enkelhet.

Variation genom att det går att bada både från sandstrand och klippor.

—

Otydlig och anonym entré.

Badplatsen är inte tillgänglig.

På grund av sitt läge kan den upplevas som onödigt skuggig.

Lite för liten i förhållande till mängden besökare.



Gräsytan i kvällsolen.



Badplatsen har en mjukt välvd form.

Mål för utveckling

Gläntan runt badet kan öppnas upp och skymmande buskage röjs försiktigt.

Tydliggör entréen från fruktlunden till Johannesdalsbadet. Tydliggör kopplingen med strandpromenaden och öppna upp dalgången längs bäckravinen.

Iordningställ grillplats med plats för återvinning.

28. Fiskarfjärdsstranden

0,5 ha



Beskrivning

Fiskarfjärdsstranden ligger som en del av strandpromenaden som löper längs Mälaren söderut från naturreservatet. Från stranden ses en vidsträckt utsikt över Fiskarfjärden mot Ekerö och öarna Estbrote och Kungshatt.

Badplatsen ligger i en lätt slänt som genomskärs av parkvägen. Utöver en badbrygga och några sittplatser består platsen av en smal sandremsa och gräsyta med ängskaraktär. Avgränsningen mot den anslutande villatomten är otydlig.

Från det närliggande villaområdet nås stranden via en brant stig mellan lummiga syréner och rosor. Vegetationen längs strandpromenaden är en blandning av träd som till exempel asp, tall, björk, ask, al och lönn. Här finns gott om hasselknippen och ek i olika storlekar.

Vid Fiskarfjärdsstranden tunnar vegetationen ut, här är vegetationen i strandens övre del övervägande ung, av slykaraktär. Bad sker framförallt



Utsikten över Fiskarfjärden är magnifik.

En av många viktiga badplatser längs Skärholmens stränder.

Intim och trevlig strand med rejäl brygga.



Svårtillgänglig grusväg från villaområdet ovanför.

Oklara gränser mot privat tomt.

Används främst av besökare från ett litet upptagningsområde.

Kopplingen söderut längs strandstråket är otydlig.

via badbryggan, som är utrustad med räddningsboj och badstege. Det är framförallt de närmast boende som känner till och utnyttjar badplatsen på sommaren. Som utsiktspunkt är platsen viktig året om för alla som passerar längs strandstråket. Det finns två parksoffor och sopkorgar som sköts av stadsdelsförvaltningen i samband med den övriga skötseln av strandpromenaden.

Värden idag

Sociala: Bad, vattenkontakt utsikt, naturlek, grön oas, ro, promenader, landform

Ekologiska: inom habitatnätverk för groddjur, Inom habitatnätverk för eklevande arter, inom habitatnätverk för barrskogsfåglar, inom spridningszon för Grön infrastruktur

Kulturhistoriska: -



Utsikt över Fiskarfjärden.



Liten och intim badplats

Mål för utveckling

Tydliggör att de övre delarna av stranden och gräsytan tillhör badplatsen.

Attrahera nya grupper att använda platsen.

Genom att tydliggöra kopplingen mellan det populära Johannesdalsbadet och den mer okända Fiskarfjärdsstranden kan promenadstråket längs hela Skärholmens strand bli enklare att nå för fler besökare från Vårberg.

29. Söderholmsberget/ Uddberget

12/ha



Beskrivning

Uddberget är en liten bit orörd natur mitt bland bostadsområdena i södra Stockholm. Här finns branta klippor, ståtliga gamla träd och en rikedom av blommor och bär. Det är en spännande plats för lek och äventyr.

Berget som är en av Värbergs högsta toppar ringas in av vägen Vårudsringen som följer topografin runt höjden. Parkområdet med Uddbergets topp avgränsas i väster av villabebyggelse längs med Skogsslingan. Området korsas av en parkväg som ligger i kanten mellan Uddbergets två toppar. Gångvägens östra entré går via en gångtunnel, och dess västra nås via en granittrappa.

På berget växer barrdominerad blandskog full med ädellöv som ek och hassel. Mellan klippblocken i backarna på berget växer frodiga ruggar av blåbärsris och strutbräken tillsammans med blommande arter som liljekonvalj och tjärblomster. Platsen är bra för kojbygge, klättring och lek. Det är brant att ta sig upp på höjden som bjuder på en fin utsikt från toppen.

Värden idag

Sociala: utsikt, naturlek, grön oas, skogskänsla

Ekologiska:

Kulturhistoriska: -



Stort och rumsligt spännande parkområde som har potential att utvecklas och förädlas.

Vacker naturkaraktär med möjlighet att plocka bär och blommor.

Möjlighet till klättring.

Berget är en viktig ekologisk spridningsväg för djur och växter.

Plats med lugn och ro. På toppen är ljudnivåerna låga.



Entrén från gångtunneln har eftersatt skötsel och är oöverskådlig då den ligger så nedsänkt.

Brant och otillgängligt

Stråket är belyst men kan ändå upplevas som otryggt då det saknas alternativa vägmöjligheter

Brant och ensidig parkväg.

Berget saknar tydlig identitet och används bara sparsamt som rekreationsyta.

Bra för lek men dålig koppling till de barmnära områdena i grannskapet.

Mål för utveckling

Upprätthålla skötsel och röjning av naturmarken. Kontinuerlig gallring och röjningsåtgärder i naturmarkspartier längs stigen för att hålla stråket tryggt och översiktligt.

Tydliggöra entréer och stigar upp till utsiktsplatsen.

Sätraskogens naturreservat

När Bredäng, Skärholmen, Sättra och Vårberg byggdes, sparades ett stort naturområde mellan stadsdelarna och Mälaren. Området innehöll bland annat Sätraskogen och Skärholmsdalen. Idag har området blivit "Sätraskogens naturreservat" och det har fått sitt namn efter Sättra gård, som är en av Stockholms äldsta gårdar och känd sedan 1300-talet. Sättra gårds ägor omfattade hela Skärholmenområdet förutom Skärholmens gård och området väster om den, vilken tillhörde Vårby gård. Naturområdet sträcker sig längs Mälarens strand och utgör en del i en av Stockholms gröna kilar, Bornsjökilen. Detta grönområde sträcker sig från Södertälje och längs Mälarens stränder mot Stockholms centrala delar.

Sätraskogens landskap

Sätraskogen finns i ett sprickdalslandskap med bergsryggar i väst-östlig riktning. Sprickdalarna är sedimentfyllda. Bergsidorna täcks i regel med morän som i dalgångarna övergår i glacial lera. Dalgången som Sättraån löper igenom består av siltiga sediment. I silten har Sättraåns bäckravin bildats. Sätraskogens strand är en förkastningsbrant, liksom hela strandlinjen mot Mälaren. Ytterligare två dalgångar finns; den ena längs Skärholmsbäcken och den andra från Sättra varv upp mot Varpaängen. Strandlinjen är en naturlig morän- och stenstrand och klassificeras som värdefulla ekologiska miljöer.

Idag är Sätraskogens dominerande naturtyp hållmarkstallskog, som växer på bergsryggarna. I dalgångarna, mellan bergsryggarna, varierar växtligheten mellan blandskog, triviallövskog, ädellövskog och öppen mark. Ädellövskogarna består till största delen av ek och dessa skogar återfinns i anslutning till de större gårdarna. Blandskogen består främst av gran, tall och triviallöv, men det finns vissa områden med ek och ask.

Förr var troligen långa sträckor av strandlinjen täckt av klibbalskog och idag finns ett antal mindre områden kvar. Klibbalskogen är av stor betydelse för den biologiska mångfalden.

Resterna av det öppna agrara landskapet syns idag främst på de bredkroniga träden och den höga andelen gräs i markskiktet. På vissa ställen finns större, solitära träd. Markskiktet består främst av blåbärsris och gräs. Ädellövskogen består till största delen av ek. De största bestånden finns vid Sättrabadet, Sättra varv och vid Skärholmens gård. Markskiktet består av en lundflora med hassel.



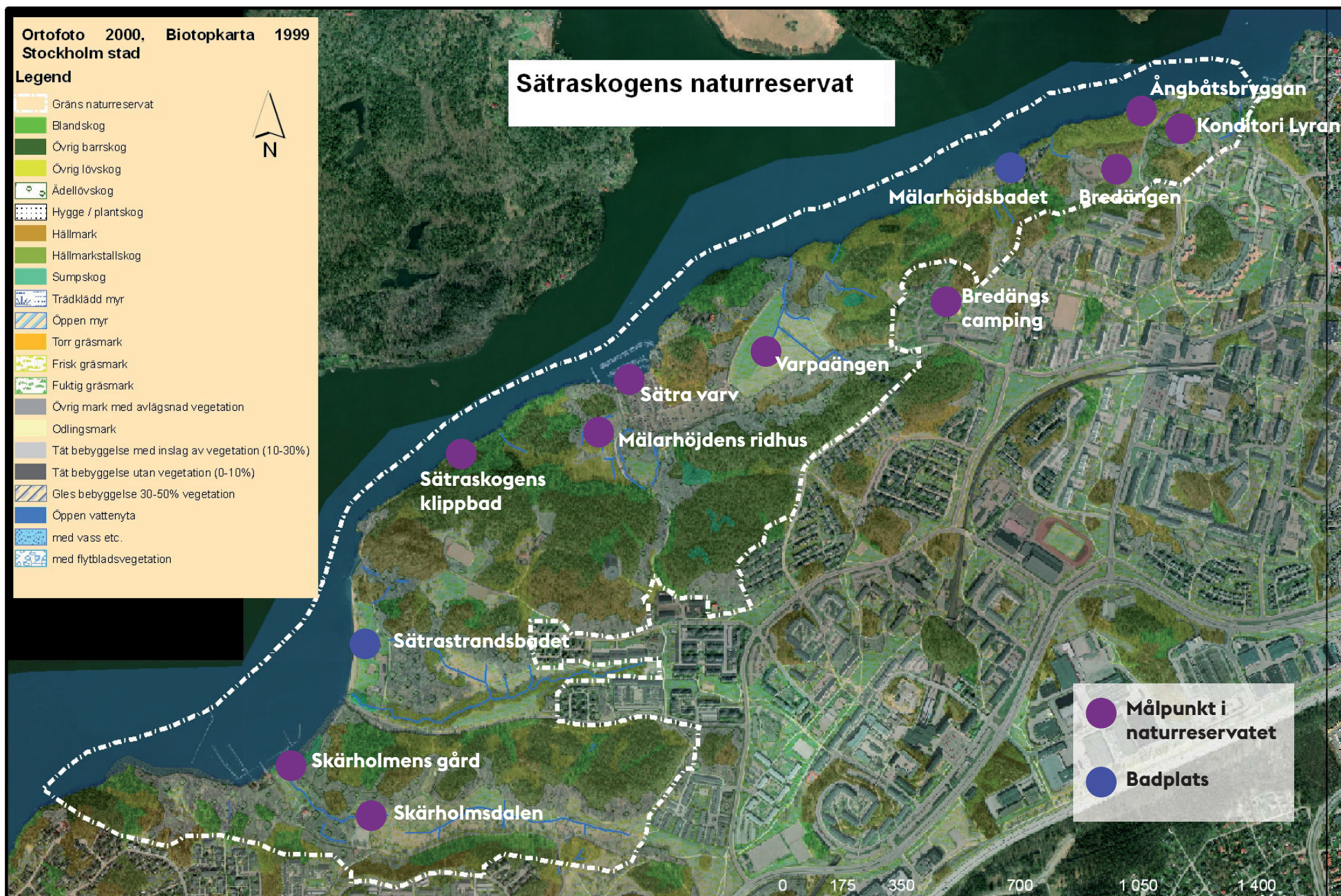
I ekskogarna har rödlistade djur och växter hittats. De marker som vid 1900-talets början brukades är idag ängsytor som sköts främst genom slåtter.

Insprängt i skogen finns mindre partier med sumpskogar och på hållmarkerna finns mindre våtmarker. Då det finns relativt få våtmarker i området har dammar anlagts i anslutning till Skärholmsbäcken och Sättraån. Dammarna har anlagts under 2003. Längs Sättraån finns en välutvecklad bäckravin med alskog. Då det finns få utvecklade bäckraviner i stockholmsområdet är denna en värdefull lokal. I området finns två bäckar, Lyranbäcken och Skärholmsbäcken.

Sätraskogen ingår i kärnområdet Grön infrastruktur, i habitat för groddjur, i habitat för eklevande arter och i habitat för barrskogsfåglar.

Sätraskogens betydelse som rekreationsområde

Området är ett viktigt rekreationsområde och längs Mälarens strand finns en 4,5 km lång sammanhängande strandpromenad som går mellan Pettersbergs stupet och Johannedal.



I kartan är viktiga målpunkter som ligger inom reservatets gräns utmarkerade med en lila prick. Blå prickar visar på badplatser, dessa beskrivs även separat.

Här finns flera markerade motionsspår och Hälsans stig. Strandpromenaden ingår i Norsborgsstråket som är ett utpekat gångstråk som går mellan gamla stan och Norsborg, längs Mälarens strand.

De två anlagda badstränderna Mälarhöjdsbadet och Sättrastrandsbadet har service knuten till sig, och är viktiga besöksmål under sommaren. En mer informell badplats finns från klipporna intill holmen Dukaten. Ångbåtsbryggan är en välbesökt utsiktsplats som ligger nära målpunkten Café Lyran. Andra målpunkter i reservatet är Sättra varv och Mälarhöjdens ridhus, Bredängs camping samt Skärholmens gård. Det finns även flera hundrastningsområden.

Sättraskogen har flera entréer. Fyra av dessa har gjorts iordning med möblering och tydlig skyltning för att signalera naturreservatets betydelse och öka medvetenheten om Sättraskogen som ett sammanhållet viktigt grönområde. Utöver dessa tydliggjorda entréer finns det flera små parkvägar och stigar som leder in i skogen. Det finns informationsskyltar uppsatta på flera av dessa.

I anslutning till Bredängsparken finns en gångtunnel som leder upp mot Bredängen, via en minigolfbana. Detta är en mycket betydelsefull entré på grund av läget nära Bredängs centrum. Detsamma gäller för gångvägen från Borgmästare Skyttes park som ingår i ett grönt nätverk av parkstråk, och som ligger nära Sättra centrum. Bredängen är en plats som har parkeringsyta och som ligger nära flera målpunkter, vilket också gör den till en betydelsefull entréplats.

Naturreservatet är ett viktigt rekreationsområde för hela Skärholmens stadsdelsområde, liksom för besökare utifrån. Tillgängligheten är god med kommunala transportmedel.

Målpunkter i Sättraskogens naturreservat

Inom reservatet ligger flera badplatser och andra utflyktsmål för både besökare och närboende. Förutom de populära badplatserna Mälarhöjdsbadet och Sättrastrandsbadet finns här Sättraskogens klippbad som är ett mindre klippbad. I reservatet finns även flera platser som fungerar som parker. Nedan beskrivs några av de viktigaste offentliga platserna i Sättraskogen.

Ångbåtsbryggan

Vid Café Lyran i norra delen av reservatet ligger Ångbåtsbryggan. Bryggan är en uppskattad målpunkt längs strandpromenaden. Trots att tillgängligheten är begränsad används platsen mycket. Trots sitt "norrläge" erbjuder badet både sol och skugga. Kvällssolen är uppskattad. Det är en fantastisk utsiktsplats som

även erbjuder lugn och ro. Intill platsen finns en geologisk sevärdhet som kallas Bellmans grotta, där stora flyttblock bildar en mindre grotta. Platsen är populär för fiske. Bryggan används för grillning men ingen iordningsställd grillplats finns.

Stora nivåskillnader gör platsen svårtillgänglig från Bredängen till Ångbåtsbryggan. Det är även svårt att ta sig ner från bryggan till vattnet för att bada. Kvällstid kan platsen upplevas som otrygg. Dumpning av avfall förekommer flitigt, då det går att köra hit med bil. Entrén från Ålgrytevägen är otydlig.

Bredängen

Bredängen är en öppen yta som kopplar ihop Mälarhöjdsbadet och Ångbåtsbryggan, och utgör en viktig entré för besökare till reservatet och badplatsen. Bredängen är äldre odlingsmark. Idag slås den regelbundet varje år, för att få en lek och aktivitetsäng. Bredängen används för bollspel, beachvolleyboll, drakflygning och frisbee. På våren firas Valborg här.

Här finns två parkeringsytor som är välanvända av badgäster under sommaren. Den ena ligger i anslutning till ängen och den andra i anslutning till entrén vid Ålgrytevägen. För att öka tillgängligheten kan staket av gjutjärn sättas upp längs gångvägen som leder ner mot Ångbåtsbryggan. Vegetation som ramar in grusytan och ängen är framförallt ung björk och asp. Genom att rensa i



Ångbåtsbryggan

skogsbrynen och gallra fram ädelträd och äldre tallar kan intrycket av en flerskiktad naturskog förmedlas tydligare.

Varpaängen

Varpaängen är ett öppet område i näheten av Sättra varv. Platsen utgörs av en öppen ängsmark omgärdad av ekbestånd och större skogsträd mitt i Sättra naturreservat. Platsen är en gammal rest av det gamla odlingslandskapet, och underhålls genom bete och slåtter. Varje år hålls ett slåttergille. Rara kärlväxter trivs på den slåtttrade marken. På ängen blommar bland annat backnejlika och jungfrulin. Större buskage delar i huvudsak in ängsytan i tre delområden; slåtteräng/ hundrastplats/ öppen yta. I anslutning till ängen ligger Sättra varv som ger en bild av hur Mälarstranden såg ut vid sekelskiftet.

Platsen är viktig för olika typer av spontanidrott. Korgar för Discgolf finns uppställda runt fältet. Varpaängen har sitt namn eftersom man kastar varpa här. En av Stockholms varpaföreningar har sin hemmaplan här. Vintertid finns skidspår för längdskidåkning. Det finns gott om informationsskyltar som beskriver både kulturlandskapet och de värden som finns på platsen, liksom hur platsen sköts.

Skärholmsdalen

I Sätterskogens södra del ligger Skärholmsdalen med Skärholmens gård. Skärholmsdalen är en vackert böljande dalgång utmed Skärholmsbäcken. På båda sidor om dalgången finns skogsklädda höjdryggar. Naturvärdena längs bäcken är höga, bland annat ädellövskog med stora ekar.

Dalgången är en populär plats för motion och rörelse och platsen är ett populärt utflyktsmål för skolor och förskolor. Här finns plats för konditions- och styrketräning med elljusspår och utegym, liksom även för stillsamma promenader i dalgången. En slingrande parkväg löper längs skogsbrynet, med avstickande stigar som leder ut i naturen. Här finns ett större koloniområde och ett Mullespår för barn. Dalgången är en mycket viktig entré in i naturreservatet och är välanvänd både sommar- och vintertid.

Området är ett ekologiskt viktigt kärnområde med stora våtmarkspartier. Längs Skärholmsbäcken är marken sank och det finns en mindre damm som anlades under 2003. Bäcken som mynnar i Mälaren norr om Skärholmens gård är drygt 1 km lång. Den övre delen av bäcken är utträtad med mer eller mindre stillastående vatten. På den sista sträckan, från koloniområdet ner mot Mälaren, har bäcken en naturlig, slingrande fåra. Rinnande vatten förekommer huvudsakligen under våren, övriga delar av året brukar bäcken vara torrlagd. Dammen erbjuder en lämplig miljö för groddjur, t.ex. mindre vattensalamander.



En växt som trivs på den slåtttrade marken på Varpaängen är blomman rödtoppa i familjen snyltrotsväxter.



Ängsytona i Skärholmsdalen där en ekallé kantar promenadvägen.

Förklaringar

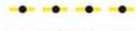
Entréanläggning,
naturre reservat



Viktig entré naturre reservat



Bredängsspåret - 2 700 m
anslutning - 500 m



Skärholmsspåret - 2 200 m
Skärholmens strandstig
- 2 000 m



Vandringsleder m.m.

Gångstig



Gång- och cykelväg



Ridväg



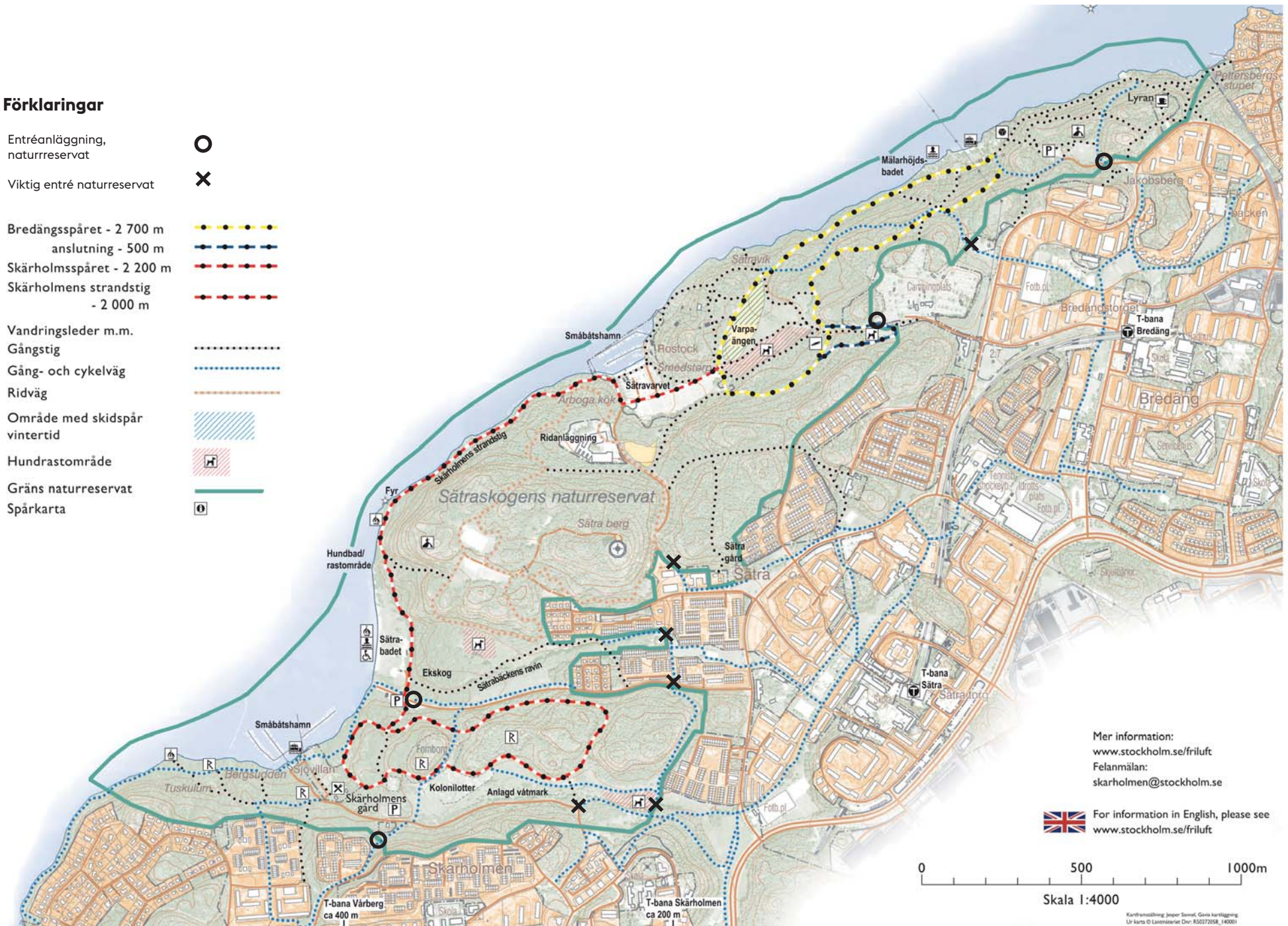
Område med skidspår
vintertid



Hundrastområde



Gräns naturre reservat
Spårkarta



Mer information:
www.stockholm.se/friluft
Felanmälan:
skarholmen@stockholm.se



For information in English, please see
www.stockholm.se/friluft

0 500 1000m

Skala 1:4000

Kartans utställning: Jesper Sørensen, Gösta Karlsson
Ur karta © Lantmäteriet Dnr: R30272058, 140001

Igenväxning av dammen och bäck kan hota dessa värden. Den fuktiga marken gör skötsel genom slätter svårhanterligt och dyrt.

Koloniområdet som ligger mitt i dalgången utgör en mötesplats för människor, och är samtidigt betydelsefull ekologiskt med olika blommor och växter som gynnar fågel- och djurlivet. Samtidigt är koloniområdet slutet och avgränsat med staket och låsta grindar.

Skärholmens gård

Skärholmens gård ligger vid Skärholmsbäckens utlopp, omsluten av ädellövträd och hasselbuketter. Dagens gårdsbyggnader uppfördes på 1700-talet och i anslutning till dem finns en engelsk park. Här fanns tidigare flera hus som användes som sommarnöje under tidigt 1900-tal, men bränder har gjort att de har försvunnit. Skärholmens gård med den engelska parken är viktiga historiska förekomster. Det finns även flera fornlämningar i området, bland annat en fornborg som är ett besöksmål för flanörer.



Koloniområdet i Skärholmsdalen är en viktig mötesplats.

Mål för utveckling i Sätmaskogens naturreservat

Ett program för utveckling bör tas fram för att stärka möjligheter för rekreation och friluftsliv. Vid vattnet och ångbåtsbryggan kan förutsättningarna för att åka långfärdsskridskor och skidor på isen förbättras. Utveckla strandstigen med kunskapsslinga där platsens viktiga marina historia tas upp.

Skötsel ska ske med hänsyn till natur- och kulturvärden, och för att bevara den biologiska mångfalden.

Naturreservatet är välänvänt, men inte av alla befolkningsgrupper. Att göra Sätmaskogen till en naturlig utflyktsplats för hela Skärholmens befolkning är en viktig ambition.

Koloniområdet med blomprakt och växtlighet utgör en mötesplats för människor. Den bör utvecklas och öppnas upp så att barriäreffekten minskar.

Ytterligare förbättra skyltning vid entréer med information om reservatet. Förstärk kopplingen till de bostadsområden som ligger söder om Sätmaskogen och Skärholmsdalen. Förläng strandpromenaden till Johannesdalsbadet, som ligger strax söder om reservatet.

Skärholmsdalen har stor potential att utvecklas till en stadsdelspark för alla åldrar. Möjlighet att anlägga naturlekplats utreds. En lekplats här skulle öka tillgången på sådana kvaliteter för de bostadsområden i Vårberg som idag har en svag tillgång till kvarterspark med lekmöjligheter.

Vattenmiljöerna längs Skärholmsbäcken bör fortsätta att utvecklas för att stärka den biologiska mångfalden. Den kulverterade bäcken som leder genom odlingsområdet bör på sikt öppnas upp och kompletteras med en kontrollerad översvämningssyta i dalgången. Detta skulle dränera marken och förbättra möjligheterna att sköta ängen samtidigt som det är en pedagogisk och ekologisk fördel att låta vatten ligga öppet i terrängen.

Det är stora nivåskillnader i naturmarken och den långa strandpromenaden är inte tillgänglig längs hela sträckan. Små insatser med ledstänger och trappsteg kan höja tillgängligheten.



Stockholms
stad

Skärholmens
stadsdelsförvaltning

